

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ

Жеке қаржылық есептілік

Тәуелсіз аудиторлардың есебімен 2009 жылғы

31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін

Тәуелсіз аудиторлардың есебі

Жеке қаржылық есептілік

Жеке бухгалтерлік теңгерім.....	1
Жиынтық кіріс туралы жеке есеп.....	2
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке есеп.....	3-4
Капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп.....	5
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер.....	6-47

ЖЕКЕ БУХГАЛТЕРЛІК ТЕҢГЕРІМ

<i>Миллион теңгемен</i>	Ескертпе	2009 жылғы 31 желтоқсан	2008 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар		6.529	6.743
Материалдық емес активтер		89	102
Еншілес ұйымдарға инвестициялар	5	2.124.629	1.631.800
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	6	132.697	2.584
Берілген қарыздар	7	716.904	–
Кредиттік мекемелердегі қаражат	8	499.510	165.681
Ұзақ мерзімді қаржы активтері		7.572	9.453
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар	9	101.080	–
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер	20	–	5.261
		3.589.010	1.821.624
Ағымдағы активтер			
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем		2.993	1.208
Берілген қарыздар	7	107.384	3.877
Кредиттік мекемелердегі қаражат	8	96.279	23.154
Қысқа мерзімді қаржы активтері		1.933	2.268
Қысқа мерзімді банк депозиттері	10	76.168	–
Өзге де ағымдағы активтер	11	34.637	304
Ақша қаражаты және оның баламалары	12	537.867	715.287
		857.261	746.098
Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелетін активтер	5	42.457	–
АКТИВТЕРДІҢ ЖИЫНЫ		4.488.728	2.567.722
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Капитал			
Жарғылық капитал	13	3.748.299	3.458.923
Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау бойынша резерв		(580)	(232)
Жабылмаған шығын		(384.257)	(892.945)
Капитал жиыны		3.363.462	2.565.746
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	14	732.127	–
Үкіметтің қаражаты	15	206.732	–
Қаржы кепілдіктері бойынша міндеттемелер	16	19.653	1.037
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме	20	19.354	–
Опциондар бойынша міндеттемелер	6	130.541	–
		1.108.407	1.037
Ағымдағы міндеттемелер			
Қарыздар	14	13.622	–
Үкіметтің қаражаты	15	130	–
Қаржы кепілдіктері бойынша міндеттемелер	16	2.315	131
Өзге де ағымдағы міндеттемелер		792	808
		16.859	939
КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		4.488.728	2.567.722

6 - 47 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор – Басқарма мүшесі

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

<i>Миллион теңгемен</i>	Ескертп е	2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қараша-31 желтоқсан кезеңі үшін
Пайыздық кірістер	17	156.954	2.835
Пайыздық шығыстар	18	(43.337)	–
Дивидендтерден түсетін кіріс		36.045	–
Жалпы пайда		149.662	2.835
Жалпы және әкімшілік шығыстар		(7.299)	(848)
Қаржылық кірістер		15.661	2.071
Еншілес ұйымдар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануы	5, 6	(94.868)	(5.349)
Құнсыздануды түзету / қаржы активтерінің (құнсыздануы)	8	28.311	(28.311)
Бағамдық айырмадан түсетін кіріс, нетто	19	139.043	7
Опциондар құнының өзгеруінен шығын, нетто	6	(94.124)	–
Өзге де операциялық кірістер, нетто		969	27
Табыс салығы есептелгенге дейінгі пайда / (шығын)		137.355	(29.568)
Табыс салығы бойынша (шығыс) / үнем	20	(31.306)	4.081
Кезең ішіндегі таза пайда / (шығын)		106.049	(25.487)
Табыс салығын шегергендегі өзге де жиынтық шығын			
Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау бойынша резерв		(348)	(232)
Табыс салығын шегергендегі өзге де жиынтық шығын жиыны		(348)	(232)
Кезең ішіндегі жиынтық кіріс/ (шығын) жиыны		105.701	(25.719)

6 - 47 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор – Басқарма мүшесі

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

<i>Миллион теңгемен</i>	<i>Ескертпе</i>	2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қараша-31 желтоқсан кезеңі үшін
Операциялық қызметтен ақша ағындары:			
Табыс салығы есептелгенге дейінгі пайда / (шығын)		137.355	(29.568)
Мыналарға түзету:			
Тозу мен амортизацияға		228	37
Еншілес ұйымдар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануы	6	94.869	5.349
Түзету / қаржы активтерінің (құнсыздануы)	8	(28.311)	28.311
Қаржылық кірістер		(15.661)	(2.071)
Опциондар құнының өзгеруінен шығын, нетто	6	94.124	–
Еншілес ұйымдардың шығуынан кіріс	5	(59)	14
Бағамдық айырмадан іске асырылмаған кіріс		(630)	(10)
Айналым капиталындағы өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен ақша ағындары			
		281.915	2.062
Берілген қарыздардағы ұлғаю		(1.130.998)	(2.144)
Кредиттік мекемелердегі қаражаттағы ұлғаю		(378.643)	(41.164)
Өзге де ағымдағы активтердегі (ұлғаю/ азаю)		(25.969)	327
Қарыздардағы және Үкімет қаражатындағы ұлғаю		1.713.967	–
Өзге де ағымдағы міндеттемелердегі (азаю)/ұлғаю		(16)	53
Операциялық қызметтен ақша ағындары			
		460.256	(40.866)
Төленген табыс салығы		(8.478)	(1.971)
Алынған пайыздар		13.183	2.484
Операциялық қызметтен таза ақша ағындары			
		464.961	(40.353)

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП (жалғасы)

<i>Миллион теңгемен</i>	Ескертпе	2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қараша-31 желтоқсан кезеңі үшін
Инвестициялық қызметтен ақша ағындары:			
Банк депозиттерін орналастыру, нетто	10	(74.000)	–
Еншілес ұйымдар мен қауымдасқан компанияларды сатып алу	5	(527.934)	(7.851)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу		(24)	(3)
Қаржы активтерін сатудан (сатып алу) түсім		1.956	(198)
Ұзақ мерзімді активтерге төленген аванстар	9	(101.080)	–
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(701.082)	(8.052)
Қаржы қызметінен түскен ақша ағындары:			
Акционерге дивидендтер бойынша алдын ала төлем	11	(8.645)	–
Жарғылық капиталға жарналар	13	67.346	610.590
Қаржы қызметінде пайдаланылғаннан таза ақша ағындары		58.701	610.590
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс		(177.420)	562.185
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	12	715.287	153.102
Жыл аяғындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	12	537.867	715.287

АҚШАЛЫҚ ЕМЕС ОПЕРАЦИЯЛАР

Мынадай ақшалық емес операциялар ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке есептен шығарылды:

1. Кейбір компаниялардың мемлекеттік акциялар пакетін беру жолымен Қордың жарғылық капиталын ұлғайту (13-ескертпе).
2. «Қазкоммерцбанк» АҚ пен «Қазақстанның халық банкі» АҚ сатып алынған акцияларын сатуға колл және пут тану (6-ескертпе).
3. Еншілес ұйымдардың кредиторлары пайдасына берілген қаржылық кепілдіктерді тану (16-ескертпе).

6 - 47 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор – Басқарма мүшесі

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

<i>Миллион теңгемен</i>	Жарғылық капитал	Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау резерві	Жинақталған шығын	Жиыны
Ескертпе	13			
2008 жылғы қарашаға	–	–	–	–
Кезең ішіндегі таза шығын	–	–	(25.487)	(25.487)
Өзге де жиынтық шығын	–	(232)	–	(232)
Кезең ішіндегі жиынтық шығын жиыны	–	(232)	(25.487)	(25.719)
Жарғылық капиталға жарна (13-ескертпе)	3.458.923	–	(867.458)	2.591.465
2008 жылғы 31 желтоқсанға	3.458.923	(232)	(892.945)	2.565.746
Жыл ішіндегі таза пайда	–	–	106.049	106.049
Өзге де жиынтық шығын	–	(348)	–	(348)
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс жиыны	–	(348)	106.049	105.701
Жарғылық капиталға жарна (13-ескертпе)	289.376	–	(58.616)	230.760
Үкімет қаражатын бастапқы танудан кіріс (15-ескертпе)	–	–	461.255	461.255
2009 жылғы 31 желтоқсанға	3.748.299	(580)	(384.257)	3.363.462

6 - 47 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор – Басқарма мүшесі

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша «Қор» немесе «Самұрық-Қазына») Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес құрылды. Құрылу «Қазына» орнықты даму қоры» акционерлік қоғамы («Қазына») мен «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» акционерлік қоғамын («Самұрық») біріктіру және Мемлекеттік қорға Қазақстан Республикасы Үкіметіне («Мемлекет» немесе «Үкімет») тиесілі кейбір кәсіпорындардағы өз меншік құқығын қосымша беру жолымен жүзеге асырылды. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті білдіретін Үкімет Қордың жалғыз акционері (бұдан әрі мәтін бойынша «Акционер»).

Үкіметтің қайта ұйымдастыру кезіндегі негізгі мақсаты Үкіметтің тиісті бағдарламалары мен компаниялардың даму жоспарларында белгіленген осы компаниялардың стратегиялық міндеттерді табысты орындауы мақсатында олардың менеджменті тиімділігін арттыру және ұйымдық құрылымын оңтайландыру болып табылады.

Қор 5 және 6-ескертеде санамаланған бірқатар мемлекеттік кәсіпорындарды біріктіретін холдинг болып табылады. Қордың қызметі «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 13 ақпандағы № 134-4 Заңымен реттеледі. 2008 жылғы 3 қараша – 2009 жылғы 13 ақпан аралығында Қор Қазақстан Республикасы Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу және қадағалау агенттігінің ұлттық және шетелдік валютада банк операцияларын жүргізуге 2008 жылғы 27 қарашадағы 5.2.66 № 0001231 лицензиясының негізінде қаржы операцияларының кейбір түрлерін жүзеге асырады.

Компанияның тіркелген офісі Қазақстан Республикасы, Астана, Қабанбай батыр даңғылы, 19 мекенжайында орналасқан.

Осы жеке қаржылық есептілікті шығаруға 2010 жылғы 21 маусымда Басқарушы директор - Басқарма мүшесі төрағасы мен Бас бухгалтері бекітті.

Қызмет жүргізу шарттары

Нарықтық экономиканың жағдайлары талап етіп отырғанындай, Қазақстан Республикасы экономикалық реформаларды жүзеге асыруды және өзінің құқықтық, салықтық және нормативтік базасын дамытуды жалғастыруда. Осы реформалар мен әзірленімдер және үкімет қабылдаған экономикалық, қаржылық және монетарлық шаралардың тиімділігі Қазақстан экономикасының болашақтағы тұрақтылығын ұстау мақсатын қояды.

Қазақстан экономикасы іскерлік белсенділіктің бәсеңдеуіне және әлемдегі экономикалық даму қарқындарының төмендеуіне сезімтал. Жалғасқан әлемдік қаржы дағдарысы капитал нарығының тұрақсыздығын, банк секторындағы өтімділіктің елеулі нашарлауын және Қазақстанда кредит берудің неғұрлым қатаң шарттарын тудырды.

Қордың басшылығы ол Топтың осы жағдайлардағы экономикалық орнықтылығын қолдау жөніндегі барлық қажетті жағдайларды қабылдайды деп санайды. Алайда жоғарыда көрсетілген салалардағы жағдайдың одан әрі нашарлауы Топтың нәтижелері мен қаржылық жағдайына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі кезде бұл әсердің қандай болатынын айқындау қиын.

2009-2010 жылдарға арналған экономика мен қаржы жүйесін тұрақтандыру жоспары

Әлемдік қаржы дағдарысы жағдайында елдің экономикасы мен қаржы жүйесін тұрақтандыруды қамтамасыз ету мақсатында Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 25 қарашадағы № 1085 қаулысымен Қазақстан Республикасы Үкіметінің, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің Экономикасы және қаржы жүйесін тұрақтандыру жөніндегі 2009-2010 жылдарға арналған бірлескен іс-қимыл жоспары («Тұрақтандыру жоспары») бекітілді. Тұрақтандыру жоспары мынадай мақсаттарға бағытталған бірқатар іс-шараларды көздейді:

- Қаржы секторын тұрақтандыру
- Жылжымайтын мүлік нарығындағы проблемаларды шешу
- Шағын және орта бизнесті қолдау
- Агроөнеркәсіптік кешенді дамыту
- Инновациялық, индустриялық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру

Қор Үкіметтің Тұрақтандыру жоспарын іске асыру жөніндегі негізгі операторы болып әрекет етеді.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Осы жеке қаржылық есептілік есеп саясатында және осы жеке қаржылық есептілікке ескертпелерде сипатталған жағдайларды қоспағанда, бастапқы құн қағидаты негізінде дайындалды. Қор бухгалтерлік есептілікті теңгемен ұсынған. Арнайы шарттасқан жағдайларды қоспағанда, осы жеке қаржылық есептіліктегі барлық мәндер миллионға дейін дөңгелектелген.

Осы жеке қаржылық есептілікке қосымша ретінде Қор ҚЕХС 27 ережелерінде талап етілетіндей шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасайды. Шоғырландырылған қаржылық есептілік данасы Қордың бас кеңсесінен алуға болады (*1-ескертпе*).

Осы жеке қаржылық есептілік Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес дайындалды.

Сәйкестігі туралы мәлімдеме

Қордың осы жеке қаржылық есептілігі Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары жөніндегі комитеттің басқармасы («ХСКБ») шығарған Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес дайындалды.

Жеке қаржылық есептілікті ҚЕХС-қа сәйкес дайындау маңызды бухгалтерлік бағалауды талап етеді. Жеке қаржылық есептілікті дайындау сондай-ақ басшылықтан Қордың есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікірлер қолдануда талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын салалар *4-ескертпеде* ашылған.

Шетелдік валютаны қайта есептеу

Функционалдық валюта және ұсыну валютасы

Осы жеке қаржылық есептілік функционалдық валюта және Қордың есептілігін ұсыну валютасы болып табылатын теңгемен ұсынылды.

Операциялар және шоттар сальдосы

Шетелдік валютадағы операциялар операциялар жүзеге асырылған күнгі валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетелдік валютада берілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданылатын функционалдық валютаның ресми нарықтық бағамы бойынша қайта есептеледі. Барлық бағамдық айырмалар жиынтық кіріс туралы жеке есепке қосылады. Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Әділ құн бойынша шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құн белгіленген күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Валюта айырбастау бағамдары

Қазақстандық қор биржасы («ҚҚБ») белгілеген валюта айырбастаудың орташа салмақталған бағамдары Қазақстанда шетелдік валютаны айырбастаудың ресми айырбастау бағамдары ретінде пайдаланылады.

2009 жылғы 31 желтоқсанда және 2008 жылғы 31 желтоқсанда теңгенің АҚШ долларына ҚҚБ айырбастау бағамы тиісінше 1 долларға 148,36 және 120,77 теңгені құрады. Бұл бағамдар 2009 жылғы және 2008 жылғы 31 желтоқсанда АҚШ долларымен берілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды. 2010 жылғы 21 маусымда ққб айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 146,99 теңге болды.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

Осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылған есеп саясатының негізгі аспектілері төменде келтірілді. Осы есеп саясаты, егер өзгеше көрсетілмесе, барлық ұсынылған кезеңдер үшін дәйекті түрде қолданылды.

Есеп саясатындағы өзгерістер

Қабылданған есеп саясаты мынаны қоспағанда, өткен есепті жылда қолданылған есеп саясатына сәйкес келеді:

2009 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Қор мынадай жаңа немесе қайта қаралған Стандарттар мен Интерпретацияларды қолданды:

- ҚЕХС 2 «Акцияларға негізделген төлемдер» (жаңа редакцияда): 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Құқық беру шарттары және сыйақыны жою»
- ҚЕХС 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» (жаңа редакцияда): 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Қаржы құралдары туралы ақпаратты ашуды жетілдіру»
- ҚЕХС 8 «Операциялық сегменттер», 2007 жылғы 1 қаңтарда мерзімінен бұрын қабылданды
- БЕХС 1 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Қаржылық есептілік ұсыну»
- БЕХС 23 «Қарыздар бойынша шығындар» (жаңа редакцияда), 2009 жылғы 1 қаңтарда мерзімінен бұрын қабылданды
- БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік» (өзгерістермен), 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген
- БЕХС 32 «Қаржы құралдары: ақпарат ұсыну» және БЕХС 1 «Қаржылық есептілік ұсыну»: 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Эмитентке кері сату құқығымен қаржы құралдары және тарату кезінде туындаған міндеттемелер»
- Интерпретация 9 есепті кезеңдер үшін күшіне енетін, 2009 жылғы 30 маусымда немесе осы күннен кейін аяқталатын «Қосылған туынды құралдарды қайта бағалау» және БЕХС 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау»
- Интерпретация 13 2008 жылғы 1 шілдеде күшіне енген «Клиенттердің ниеттестігін қолдауға бағытталған бағдарламалар»
- Интерпретация 16 2008 жылғы 1 қазанда күшіне енген «Таза инвестицияны шетелдік бөлімшеге хеджирлеу»
- ҚХЕС жетілдіру (2008 жылғы мамыр)
- ҚХЕС жетілдіру (2009 жылғы сәуір, мерзімінен бұрын қабылданған)

Қабылданған стандарттар немесе интерпретациялар шоғырландырылған қаржы есептілігіне немесе Қор қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жағдайларда, бұл әсер төменде сипатталған:

БЕХС 1 «Қаржы есептілігін ұсыну» (жаңа редакцияда)

Жаңа редакциядағы стандарт меншік иелерімен операцияларға түсіндірілген капиталдағы өзгерістердің, және капиталдағы өзге де өзгерістердің ара жігін ажыратады. Капиталдағы өзгерістер туралы есеп меншік иелерімен операциялар туралы ақпаратты ғана қамтитын болады, капиталдағы барлық өзге өзгерістер капиталдың әрбір компонентін салыстыруда ұсынылатын болады. Оның үстіне Стандарт не бір жалғыз есепте, не өзара байланысты екі есепте ұсынылуы мүмкін танылған кірістер мен шығыстардың барлық баптарын қамтитын жиынтық кіріс туралы есеп жасау туралы талапты енгізеді. Топ талап етілетін ақпаратты бір есепте ұсыну туралы шешім қабылдады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Есеп саясатындағы өзгерістер (жалғасы)***ҚЕХС (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» (өзгерістерімен)*

Стандартқа енгізілген түзету әділ құн және өтімділік тәуекелі бойынша бағалау туралы қосымша ақпарат ашуды талап етеді. Әділ құнға көрсетілген баптардың әділ құны бойынша бағалау туралы ақпаратты әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әрбір сыныбы үшін үш деңгейлі иерархияны пайдалана отырып, пайдаланылатын бастапқы деректерге қарай ашу қажет. Бұдан басқа, стандарттың өзгерген редакциясына сәйкес 3-деңгейдің әділ құны бойынша бағалау үшін кезеңнің басы мен аяғындағы қалдықтар арасында салыстыру талап етіледі, сондай-ақ иерархия деңгейлерінің арасында құралдардың орын ауыстыруы туралы ақпаратты егжей-тегжейлі ашуды талап етеді. Түзетулер сондай-ақ өтімділікті басқару мақсаттары үшін пайдаланылатын қаржы құралдары мен активтерге қатысты өтімділік тәуекелі туралы ақпаратты ашу туралы талаптарды түсіндіреді. Әділ құн бойынша бағалауға қатысты ақпаратты ашу 22-ескертіпте ұсынылған. 22-ескертіпте ұсынылған өтімділік тәуекеліне қатысты ақпаратты ашуға түзетулер елеулі әсер еткен жоқ.

БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік» (өзгерістерімен)

Стандартқа енгізілген өзгерістер еншілес ұйымның «капитал баптарындағы» тең үлестің құны бойынша қайта ұйымдастыру барысында алынған еншілес ұйымдарға инвестицияларды ескеруге рұқсат етеді. Бұл ретте стандарт «капитал бабы» айқындамасын бермейді, алайда «капитал бабы» жарғылық капитал мен резервтерді қамтитынын білдіреді. Сонымен Қор еншілес ұйымның «капитал бабы» еншілес ұйымның жеке есептілігінде қайта ұйымдастыру күнінде көрсетілген еншілес ұйымның капиталын білдіреді. Стандартқа енгізілген өзгерістер де қайта ұйымдастыру айқындамасын береді. Қор 2008 жылғы 3 қарашада болған Самұрық пен Қазынаның қосылуы стандарттың өзгертілген редакциясына сәйкес қайта ұйымдастыру өлшемдеріне жауап береді деп шешті және стандартқа енгізілген өзгерістерді ретроспективті қолданды. Сөйтіп, Қор еншілес ұйымдардың қосылу күніндегі жеке есептіліктерінде көрсетілген еншілес ұйымдардың капиталындағы тең үлестің құны бойынша инвестицияларды көрсетті.

ҚЕХС және әлі күшіне енбеген интерпретациялар

Қор шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген мынадай ҚЕХС пен КИМСФО интерпретацияларын қолданған жоқ:

- ҚЕХС 2 «Акцияларға негізделген төлемдер»: 2010 жылғы 1 қаңтарда күшіне енетін «Топтың бірнеше компанияларының қатысуын көздейтін олар бойынша есептер ақша қаражатымен жүзеге асырылатын акцияларға негізделген төлемдермен жасалатын мәмілелер».
- ҚЕХС 3 2009 жылғы 1 шілдеде күшіне енген ҚЕХС 7, БЕХС 21, БЕХС 28, БЕХС 31 және БЕХС 39 қоса алғанда, «Бизнесті біріктіру» (жаңа редакцияда) және БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік» (өзгерістерімен).
- БЕХС 39 түзетулер «Қаржы құралдары: мойындау және бағалау» - «Хеджирлеуге рұқсат етілген объектілер» 2009 жылғы 1 шілдеден бастап немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылады;
- Интерпретация 17 «Сенімсіз активтерді меншік иелерінің арасында бөлу».
- Интерпретация 18 «Клиенттердің активтерді ауыстыруы» 2009 жылғы 1 шілдеден бастап немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылады.
- Интерпретация 19 2010 жылғы 1 шілдеде күшіне енген «Қаржы міндеттемелерін үлестік құралдармен өтеу»
- ҚЕХС 9 «Қаржы құралдары».
- БЕХС 24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу», (жаңа редакция).
- БЕХС 32 «Қосымша акциялар сатып алуға құқықтарды жіктеу».
- БЕХС 39 «Қаржы құралдары: мойындау және бағалау» - «Хеджирлеуге рұқсат етілген объектілер».

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Есеп саясатындағы өзгерістер (жалғасы)

ҚЕХС және әлі күшіне енбеген интерпретациялар (жалғасы)

Басшылық осы Стандарттар мен Интерпретацияларды қабылдау болашақтағы кезеңдерде Қордың жеке қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейтінін күтеді, мыналарды қоспағанда:

ҚЕХС 9 «Қаржы құралдары» қаржы активтерінің жіктемесі мен бағасын анықтайды. ҚЕХС 9 кәсіпорынның барлық қаржы активтері қаржы активтерін басқару үшін қабылданған бизнес-модельге және қаржы активтері ақша ағындарының сипаттамаларына сәйкес жіктелгенін талап етеді. Сондай-ақ стандарт қаржы активтері амортизациялық және әділ құн бойынша бағалануын талап етеді. ҚЕХС 9 қабылдаудың Қордың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне болашақтағы әсері сенімді бағаланбайды.

ҚЕХС жетілдіру

2008 жылғы мамырда және 2009 жылғы сәуірде ҚЕХС жөніндегі кеңес негізінен ішкі сәйкессіздіктерді жою және тұжырымдарды нақтылау мақсатында өз стандарттарына түзетулер шығарды. Әрбір стандартқа қатысты жеке өтпелі ереже бар. Төменде санамаланған стандарттарды қолдану (өзгерістерімен) есеп саясатына өзгерістерге әкелді, алайда Қордың қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жоқ.

БЕХС 1 «Қаржылық есептілікті ұсыну»: сауда операцияларын жүргізу үшін *БЕХС 39 «Қаржы құралдары: мойындау және бағалау»* сәйкес ұсталатын ретінде жіктелген активтер мен міндеттемелер бухгалтерлік теңгерімде қысқа мерзімді ретінде жіктелмейді. Қорда сауда операцияларын жүргізу үшін арналған ретінде жіктелетін активтер немесе міндеттемелер жоқ, сөйтіп, түзету Қордың қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жоқ.

БЕХС 16 «Негізгі құралдар» түзету «сатудың таза бағасы» терминін «сату шығынын шегергендегі әділ құн» терминіне ауыстырылды. Қор тиісті түрде өзінің есеп саясатын өзгертті, ол оның қаржылық жағдайына өзгерістер әкелген жоқ.

БЕХС 18 «Түсім»: Кеңес басшылықты (стандарты толықтырушы) компания қағидатшыл немесе агент ретінде түсетіндігін анықтау жөнінде толықтырды. Төменде бұл ретте ескерілуі қажет негізгі сәттер санамаланды:

- Компания тауарларды немесе қызметтерді бергені үшін негізгі жауаптылықта бола ма
- Компания қорлардың құнсыздануына немесе жоғалуына ұшырағыш па
- Компания баға белгілеу кезінде бостандыққа ие ме
- Компания кредит тәуекеліне ұшырағыш па

Қор осы өлшемдерге сәйкес түсімдер алуды көздейтін өз шарттарына талдау жүргізді және барлық шарттарда ол қағидатшыл ретінде түседі деген қорытындыға келді. Түсімді мойындауға қатысты есеп саясаты тиісті түрде өзгерді.

БЕХС 20 «Мемлекеттік субсидияларды есепке алу және мемлекеттік көмек туралы ақпаратты Ашу»: Енгізілген өзгерістерге сәйкес пайызсыз қарыздар немесе нарықтағыдан төмен пайыздық ставкамен берілген қарыздар енгізілген пайыздарды есептеу туралы талаптардың қолданылу саласынан енді шығарылмайтын болады. Енгізілген пайыздар нарықтағыдан төмен ставка бойынша берілген қарыздарға есептелетін болады. Осы түзету Қорға әсер еткен жоқ, өйткені Қор ешқандай мемлекеттік субсидиялар алған жоқ.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

ҚЕХС жетілдіру (жалғасы)

БЕХС 23 «Қарыздар бойынша шығындар»: Қарыздар бойынша шығындарды айқындау «қарыздар бойынша шығындар» құрамдас бөліктері болып саналатын баптардың екі түрін біріктіру мақсатында қайта қаралды, біріне – БЕХС 39 сәйкес тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып, есептелетін пайыздық шығыстар. Қор тиісті түрде өзінің есеп саясатын өзгертті, ол оның қаржылық жағдайына өзгерістер әкелген жоқ.

БЕХС 36 «Активтердің құнсыздануы»: Егер «сатуға арналған шығындарды шегергендегі әділ құнды» бағалау үшін дисконтталған ақша ағындары пайдаланылса, онда енгізілген түзетуге сәйкес дисконттау ставкасы туралы қосымша ақпаратты, сондай-ақ оны «пайдаланудан болатын құндылықтар» бағалау үшін дисконтталған ақша ағындарын пайдалану кезінде ашу талап етілетін тиісті ақпаратты ашу талап етіледі. «Пайдаланудан құн» моделімен қатар Қор «Пайдаланудан құн» моделімен қатар Қор «сатуға арналған шығынды шегерумен әділ құнды» пайдаланатындықтан, еншілес ұйымдарға кейбір инвестицияларды бағалау үшін Қор енгізілген түзету талап етілетіндей, *5-ескертепеді* тиісті ақпаратты ашты.

БЕХС 38 «Материалдық емес активтер»: Жарнамаға жұмсалатын шығындар және сұранымды ынталандыру жөніндегі іс-шаралар Қор не тауарларға қол жетімділік құқығына ие болған, не қызмет алған сәтте шығыстардың құрамында деп танылады. Осы түзету Қордың қызметіне әсер еткен жоқ, өйткені Қор сұранысты ынталандыру жөніндегі осындай қызмет түрлеріне тартылған жоқ.

«ҚЕХС жетілдіру» жобасының нәтижесінде қабылданған төменде санамаланған стандарттарға өзге де түзетулер Қордың есеп саясатына, қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жоқ:

- *ҚЕХС 2 «Акцияларға негізделген төлемдер»*
- *ҚЕХС 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу»*
- *БЕХС 8 «Есеп саясаты, есеп бағаларындағы өзгерістер және қателіктер»*
- *БЕХС 10 «Есепті кезеңнен кейінгі оқиғалар»*
- *БЕХС 19 «Қызметкерлерге сыйақылар»*
- *БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік»*
- *БЕХС 28 «Қауымдасқан компанияларға инвестицияларды есепке алу»*
- *БЕХС 31 «Бірлескен қызметке қатысу»*
- *БЕХС 34 «Аралық қаржылық есептілік»*
- *БЕХС 38 «Материалдық емес активтер»*
- *БЕХС 39 «Қаржы құралдары: мойындау және бағалау»*
- *БЕХС 40 «Инвестициялық жылжымайтын мүлік»*
- *Интерпретация 9 «Қосылған туынды құралдарды қайталап бағалау»*
- *Интерпретация 16 «Таза инвестицияларды шетелдік бөлімшелерге хеджирлеу»*

Еншілес ұйымдарға инвестициялар

Еншілес ұйымдарға инвестициялар құнсыздану шегеріліп бастапқы құн бойынша ескеріледі. Қайта ұйымдастыру жолымен сатып алынған еншілес ұйымдарға инвестициялардың бастапқы құны осы еншілес ұйымдардың «капитал бабындағы» үлес ретінде бағаланды.

Бірлескен компаниялар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар

Қордың өзінің бірлескен компаниялары мен қауымдасқан компанияларына инвестициялары құнсыздану шегеріліп бастапқы құн бойынша ескеріледі. Қауымдасқан компания – бұл Қор елеулі ықпал ететін, бірақ еншілес компания да, бірлескен кәсіпорын да болып табылмайтын компания.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Негізгі құралдар**

Негізгі құралдар жинақталған тозу мен жинақталған құнсыздану жөніндегі шығындар шегеріліп бастапқы құн бойынша ескеріледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу немесе салу бағасынан, активті жұмыс жағдайына келтіруге және қажет болғанда активті жою жөніндегі шығындарды бастапқы бағалауға тікелей жататын кез келген шығындар түрінен тұрады. Сатып алу немесе салу бағасы жиынтық төленген құн мен активті сатып алу үшін ұсынылған сыйақының кез келген түріндегі әділ құн болып табылады.

Негізгі құралдардың тозуы төменде көрсетілгендей, активтердің әрбір тобының қызметі пайдалы мерзімінің белгіленген кезеңі ішіндегі тура желілі әдістің негізінде есептеледі (жылдармен):

	Жылдар саны
Ғимараттар мен құрылыстар	8 – 100
Машиналар мен жабдықтар және көлік құралдары	3 – 50
Өзгелері	2 – 20

Негізгі құралдар пайдалы қызметінің болжанатын мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қаралады, және қажет болған кезде мерзімдегі өзгерістер келесі кезеңдерде түзетіледі.

Жөндеуге және қызмет көрсетуге жұмсалған шығындар сияқты негізгі құралдарды пайдалануға енгізгеннен кейінгі шығындар әдетте осы шығындарға ұшыраған кезеңдегі шығыстарға жатқызылады. Негізгі құралды пайдаланудан келетін күтілетін болашақтағы экономикалық пайданы оның бастапқыда бағаланған көрсеткішінен тыс ұлғайтуға әкелетін шығындар (пайдалы пайдалану мерзімін, қуатын және т.б. ұлғайту) негізгі құралдардың қосымша құны ретінде капиталдандырылады.

Активтерді сату немесе шығару кезінде олардың құны мен жинақталған тозуы тиісті шоттардан шығысқа шығарылады, ал олардың шығарылуы нәтижесінде туындаған кез келген кіріс немесе шығын өзге операциялық кірістер мен шығыстарға қосылады.

Материалдық емес активтер

Сатып алынған бағдарламалық қамтамасыз ету құнын және өзге де материалдық емес активтерді білдіретін материалдық емес активтер жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріліп, бастапқы құн бойынша көрсетіледі. Амортизация активтер қызметінің бағаланған пайдалы кезеңіне тура желілік әдістің негізінде есептеледі. Материалдық емес активтер негізінен бес жыл ішінде амортизацияланады. Материалдық емес активтердің амортизациясы материалдық емес активтің функционалдық сипаттамасына сәйкес кезеңнің шығыстары ретінде көрсетіледі.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Қор активтерді немесе активтер тобын оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтік теңгерімдік құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мәніне бағалайды. Жекелеген активтер негізінен ақша ағындарына қарамастан, басқа активтер топтарымен генерацияланатын сәйкестендірілген ақша ағындары бар ең төменгі деңгейде құнсыздануға бағалау мақсаттары үшін топтастырылады. Егер құнсызданудың осындай көрсеткіштері болған жағдайда, немесе активтер топтарын құнсыздануға жыл сайын тестілеу талап етілген кезде, Қор активтің өтелген құнын бағалауды жүзеге асырады. Активтер тобының өтелген құны оны сатуға кеткен шығыстарды шегергенде әділ құнның және оның пайдалану құнының ең көбі болып табылады. Активтер тобының теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан асып кеткен жағдайда, активтер тобы құнсыздануға жатады және активті өтеу құнына дейін төмендетуге арналған резерв құрылады. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағындары активтер топтарына тән тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау ставкасы пайдаланыла отырып, ағымдағы құнға дисконтталады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы (жалғасы)

Бағалау бұрын танылған құнсыздану жөніндегі резервтер ендігі жоқ немесе азайды дегеннің қандай да бір көрсеткішінің бар-жоқтығына қатысты әрбір есептілік күні жүргізіледі. Егер ондай көрсеткіштер бар болса, онда өтелетін құн бағаланады. Құнсыздану жөніндегі соңғы резерв танылған сәттен бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауларда өзгерістер болса ғана құнсыздану бойынша бұрын танылған резерв сторнирланады. Мұндай жағдайда, активтің қалдық құны өтелетін құнға дейін ұлғаяды. Активтің ұлғайтылған құны, егер алдыңғы кезеңдерде құнсыздану жөніндегі резерв танылмаған болса, тозуды немесе амортизацияны шегергенде анықталған теңгерімдік құннан аспайды. Мұндай сторнирлау жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады.

Сторнирлау өткізілімі жүргізілгеннен кейін келесі кезеңдерде қалдық құны шегеріле отырып, активтің қайта қаралған теңгерімдік құнын бөлу үшін амортизация жөніндегі шығыстар жүйелі негізде пайдалы қызметінің қалған мерзімі ішінде түзетіледі.

Сондай-ақ нақты активтерді бағалау кезінде мынадай өлшемдер қолданылады:

Еншілес компанияларға, бірлескен кәсіпорындарға және қауымдасқан компанияларға инвестициялар

Әрбір есепті күнге Қор еншілес компанияларға, бірлескен кәсіпорындарға және қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануының объективтік куәліктерінің болуын анықтайды. Егер инвестициялар құнсызданса, Қор құнсыздану сомасын қауымдасқан компанияның әділ құны мен бастапқы құнының арасындағы айырма ретінде есептейді. Бұл сома жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады.

Материалдық емес активтер

Пайдалы пайдаланудың белгіленбеген мерзімі бар материалдық емес активтер жыл сайын, сондай-ақ, егер жағдай олардың теңгерімдік құны құнсыздануы мүмкін дегенді көрсетсе, 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздануға тестіленеді. Тестілеу жеке негізде немесе қажет болған жағдайда ақша ағындарын өзгертетін бірлік негізінде жүргізіледі.

Қаржы активтері

ҚЕХС (IAS) 39 әрекеті саласындағы қаржы активтері тиісінше пайда немесе шығын; қарыздар мен дебиторлық берешек; өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар; сату үшін қолда бар қаржы активтері; туынды құралдар арқылы әділ құн бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері ретінде жіктеледі; Қор өзінің қаржы активтерін олардың бастапқы танылуы кезінде жіктейді. Қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша қайта бағаланбайтын, олармен тікелей байланысты мәміле жөніндегі шығындар инвестиция жағдайында ұлғайтылған әділ құн бойынша бастапқыда танылады. Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта («стандартты жағдайлардағы» сауда) қабылданған ережелермен белгіленетін мерзімде активтер беруді талап ететін қаржы активтерін сатып алу немесе сату жөніндегі барлық мәмілелер мәмілілер жасалған күні, яғни Қор өзіне активті сатып алу немесе сату міндеттемесін қабылдаған күні танылады. Қордың қаржы активтері ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерді, сауда мен өзге де дебиторлық берешекті, берілген қарыздарды және алуға өзге де сомаларды қамтиды. Қаржы активтерін кейінгі бағалау мынадай түрде олардың жіктемесіне тәуелді болады:

Кредиттік мекемелердегі қаражат, берілген қарыздар және өзге де дебиторлық берешек

Берілген қарыздар мен дебиторлық берешек белсенді нарықта қолданылмайтын белгіленген немесе анықталған төлемдерімен туынды емес қаржы активтерін білдіреді. Бастапқы мойындалғаннан кейін осындай түрдегі қаржы активтері құнсызданудан болатын шығындар шегеріле отырып, тиімді пайыздық ставка пайдаланыла отырып айқындалатын амортизациялық құн бойынша бағаланады. Амортизациялық құн сатып алу кезіндегі дисконттар немесе сыйақылар, сондай-ақ комиссиялық немесе тиімді пайыздық ставканың ажырамас бөлігі болып табылатын шығындар ескеріле отырып есептеледі. Амортизация тиімді пайыздық ставканың негізінде жиынтық кіріс туралы жеке есепте пайыздық кірістердің құрамына енгізіледі. Құнсызданумен түсіндірілетін шығыстар жиынтық кіріс туралы жеке есепте жеке жолмен көрсетіледі.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Өтелуге дейін ұсталатын инвестициялар

Тіркелген немесе анықталған төлемдері немесе анықталатын төлемдері мен тіркелген өтеу мерзімі бар туынды емес қаржы активтері Қор оларды өтеу мерзіміне дейін ұстауға қатты ниетте болғанда және қабілетті болғанда өтелуге дейін ұсталатын инвестициялар ретінде жіктеледі. Өтелуге дейін ұсталатын инвестициялар бастапқы бағалағаннан кейін құнсыздану шығынын шегергенде тиімді пайыздық ставка әдісі пайдаланыла отырып анықталатын амортизациялық құн бойынша бағаланады. Амортизациялық құн сатып алу кезіндегі дисконттар мен сыйақыларды, сондай-ақ комиссиялық немесе тиімді пайыздық ставканың ажырамас бөлігі болып табылатын шығындардың құны ескеріле отырып есептеледі. Амортизация тиімді пайыздық ставканы пайдалану негізінде жиынтық кіріс туралы жеке есепте пайыздық кірістер құрамына енгізіледі. Құнсызданумен түсіндірілетін шығыстар жиынтық кіріс туралы жеке есепте жеке жолда көрсетіледі.

Сату үшін қолда бар қаржы инвестициялары

Сату үшін қолда бар қаржы инвестициялары бұл сату үшін қолда бар немесе жоғарыда санамаланған үш санаттың қандай да біріне жатқызылмайтын ретінде анықталған туынды емес қаржы активтері. Олар үлестік құралдардан, қысқа мерзімді құралдардан және өзге де борыштық құралдардан тұрады. Бастапқы танылғаннан кейін сату үшін қолда бар қаржы инвестициялары әділ құн бойынша бағаланады, ал кірістер немесе шығындар инвестицияларды тану тоқтатылғанша немесе инвестицияның құнсызданғаны белгіленгенше капиталдың жеке компоненті ретінде танылады және осы сәтте бұрын капиталда көрсетілген өзге де жиынтық кіріс немесе шығын жиынтық кіріс туралы жеке есептегі пайдаға немесе шығынға қосылады. Тиімді пайыздық ставканы пайдалану негізінде есептелген сыйақы жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады.

Әділ құнды анықтау

Олармен сауда есепті кезеңде белсенді нарықта жүзеге асырылатын қаржы құралдарының әділ құны мәміле жөніндегі шығындар шегерілместен нарықтық белгілеулер немесе дилерлердің белгілеулері негізінде анықталады (ұзын позициялар үшін сатып алуға арналған белгілеулер және қысқа позициялар үшін сатып алуға арналған белгілеулер).

Олармен сауда есепті кезеңде белсенді нарықта жүзеге асырылмайтын өзге қаржы құралдарының әділ құны бағалау әдістемесі пайдаланылып анықталады. Бағалау әдістемесі таза келтірілген құн негізіндегі модельді, оларға қадағаланатын нарықта баға бар ұқсас құралдармен салыстыруды, опциондарды бағалау модельдері мен басқа да бағалау модельдерін қамтиды.

Тануды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активтері (немесе, қолданылуына қарай – қаржы активінің бөлігі немесе ұқсас қаржы активтері тобының бөлігі), егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Қор активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не үшінші тарапқа алынатын ақша ағынын толық көлемде және елеулі кідіріссіз «транзит» келісімі бойынша төлеу міндеттемесін алса; не (а) Қор активтен барлық тәуекел мен пайданы берсе, не (б) Қор бермесе, бірақ активтен барлық тәуекел мен пайданы бермесе, бірақ осы активті бақылауды берсе теңгерімде тану тоқтатылады.

Егер Қор активтен ақша ағынын алудың барлық құқығын берсе, не транзит келісімін жасасса және бұл ретте активтен барлық тәуекел мен пайданы бермесе және сақтамаса, сондай-ақ активті бақылауды бермесе, жаңа актив Қор берілген активке өз қатысуын жалғастыратындай дәрежеде танылады.

Бұл жағдайда Қор тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Қор сақтаған құқық пен міндеттемені көрсететін негізде бағаланады. Берілген актив бойынша кепіл нысанын қабылдайтын жалғасқан қатысу мынадай шамалардың ең азы бойынша танылады: активтің бастапқы теңгерімдік құны немесе төленуін Қор талап етуі мүмкін ең көп сома.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Тануды тоқтату (жалғасы)

Қаржылық міндеттемелер

Егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның қолданылу мерзімі аяқталса, қаржылық міндеттеме танылуын тоқтатады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Кредиттік мекемелердегі қаражат, клиенттерге қарыздар және банк салымдары

Есебі амортизациялық құн бойынша жүргізілетін кредиттік мекемелердегі қаражатқа, қарыздар мен банк салымдарына қатысты Қор бастапқыда жекелеген маңызды қаржы активтері үшін объективті белгілердің болуын жеке негізде және жеке маңызды болып табылатын қаржы активтері үшін жеке негізде немесе жиынтықта бағалайды. Егер Қор жеке негізде бағаланған қаржы активі бойынша оның маңызды болып табылатындығына қарамастан объективті құнсыздану белгілері жоқ деп анықтаса, Қор бұл активті кредит тәуекелінің ұқсас сипаттамалары бар қаржы активтері тобына қосады және оларды жиынтық негізде құнсыздану мәніне бағалайды. Оларға қатысты құнсыздану шығындары танылатын жеке негізде құнсыздану мәніне бағаланатын активтер құнсыздану мәніне жиынтық негізде бағаланбауға тиіс.

Құнсыздану шығындарының пайда болуының объективтік куәліктері болған жағдайда шығынның сомасы активтің баланстық құны мен болашақтағы ақша ағындарының бағаланған қаражатының келтірілген құны арасындағы айырманы білдіреді (әлі жұмсалмаған қарыз бойынша болашақта күтілетін шығындарды ескермейтін). Активтің теңгерімдік құны резерв шотын пайдалану есебінен азаяды және шығын сомасы жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Пайыздық кірістер актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық ставка негізінде азайтылған теңгерімдік құн бойынша есептеледі. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы жеке есепте жеке жолда кірістің бөлігі ретінде көрсетіледі. Қарыздар мен тиісті резерв өтеудің нақты перспективалары болмағанда және барлық қамтамасыз ету іске асырылғанда немесе Топқа берілгенде шығысқа шығарылады. Егер келесі жылы құнсызданудың бағаланған шығындары сомасы құнсыздану шығындары танылғаннан кейін болған оқиғаға байланысты ұлғайса немесе азайса, бұрын танылған құнсыздану шығындарының сомасы резерв шотын түзету арқылы ұлғаяды немесе азаяды. Егер бұрын шығысқа шығарылған сомалар кейін қалпына келтірілсе, онда қалпына келтіру сомасы жиынтық кіріс туралы жеке есепте пайдада немесе шығында көрсетіледі.

Амортизациялық құн бойынша ескерілетін қаржы активтері

Амортизациялық құн бойынша ескерілетін қаржы активтеріне қатысты Қор әуелі жеке маңызды қаржы активтерінің, не жеке маңызды болып табылмайтын қаржы активтері бойынша жиынтық құнсыздануының объективтік куәліктерінің болуына жеке бағалау жүргізеді. Егер Қор оның маңыздылығына қарамастан жеке бағаланатын қаржы активінің құнсыздануының объективтік куәліктері жоқ деп анықтаса, ол бұл активті кредиттік тәуекелінің осыған ұқсас сипаттамалары бар қаржы активтерінің тобына енгізеді, ал содан соң бұл активтерді жиынтық негізде құнсыздану мәніне қарастырады. Олар бойынша құнсыздану шығындары танылатын немесе танылуы жалғасатын құнсыздану мәніне жеке бағаланатын активтер құнсыздану мәніне жиынтық бағалауға енгізілмейді. Құнсыздану шығынын бастан кешудің объективтік куәлігі болған жағдайда шығынның сомасы активтің баланстық құны мен болашақтағы ақша ағындарының бағаланған қаражатының келтірілген құны арасындағы айырманы білдіреді (әлі жұмсалмаған кредиттер болашақта күтілетін шығындарды ескермейтін).

Болашақтағы есептік ақша ағындарының келтірілген құны қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық ставка бойынша дисконтталады. Егер қаржы активі жөніндегі пайыздық ставка ауыспалы болып табылса, құнсызданудан болатын шығынды бағалауға арналған дисконттау ставкасы пайыздың ағымдағы тиімді ставкасын білдіреді.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)

Амортизациялық құн бойынша ескерілетін қаржы активтері (жалғасы)

Активтің теңгерімдік құны резерв шотын пайдалану арқылы, ал шығынның сомасы жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Құнсыздану шығынын бағалау мақсатында болашақтағы ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылатын пайыздық ставка негізге алына отырып, төмендетілген теңгерімдік құн бойынша пайыздық кірісті есептеу жалғасады. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы есепте жеке жолда кірістің бөлігі ретінде көрсетіледі. Егер болашақта олардың орнын толтырудың шынайы перспективасы болмаса, ал барлық қол жетімді қамтамасыз ету іске асырылса, не Қорға берілсе қаржы активтері тиісті резервтермен бірге теңгерімнен шығысқа шығарылады. Егер келесі жылдың ішінде құнсызданудың есепті шығынының сомасы құнсыздану танылғаннан кейін болып өткен қандай да бір оқиғаға байланысты ұлғайса, не азайса, бұрын танылған құнсызданудан болған шығынның сомасы резерв шотын түзету арқылы ұлғаяды немесе азаяды. Егер қаржы құралының құнының алдыңғы шығысқа шығарылуы кейіннен қалпына келтірілсе, қалпына келтіру сомасы қаржыландыру жөніндегі кірістердің құрамында танылады.

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелетін ұзақ мерзімді активтер

Егер активтер мынадай өлшемдерге сәйкес келсе онда олар акционерге беру үшін ұсталатын ұзақ мерзімді активтер ретінде жіктеледі:

- Оларды ағымдағы жағдайында жедел беру үшін олар болса;
- Жоспарланған беруді жүзеге асыруға қатты ниет бар болса;
- Жоспарды аяқтау үшін белсенді әрекеттер қабылданса;
- Беруді жүзеге асырудың жоғары мүмкіндігі болса, және беру жіктелу сәтінен бастап бір жылдың ішінде аяқталады деп күтілсе.

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелетін ұзақ мерзімді активтер жеке қаржылық есептілікте жеке бухгалтерлік теңгерімдегі ағымдағы активтер санатында жеке ұсынылған.

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелетін ұзақ мерзімді активтер (және шығу топтары) беруге арналған шығындар шегеріле отырып, активтердің теңгерімдік құнының және әділ құнның ең азы ретінде ескеріледі.

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелуін тоқтатқан ұзақ мерзімді актив мыналардың ішінен ең аз мән бойынша бағаланады:

- егер осы актив (немесе шығарылу тобы) акционерге беру үшін арналған ретінде жіктелмесе танылған кез келген амортизацияға немесе қайта бағалауға түзетіле отырып, актив (немесе шығарылу тобы) акционерге беру үшін арналған ретінде жіктелгенге дейін оның теңгерімдік құнынан, және
- беруден бас тарту туралы кейінгі шешім күніндегі оның орнын толтыратын сомадан бағаланады.

Тауар-материалдық қорлар

Тауар-материалдық қорлар мынадай екі шаманың: өзіндік құнның және орташа салмақталған құн әдісі бойынша іске асырудың таза құнының ең азынан ескеріледі. Құн әдеттегі қызметтің барысында жұмсалған қорларды орынына жеткізумен және оларды ағымдағы қалпына келтірумен байланысты барлық шығындарды қамтиды.

Қосылған құн салығы

Салық органдары ҚҚС өтеуді нетто негізінде сату және сатып алу бойынша жүргізуге мүмкіндік береді, өтеуге ҚҚС ішкі нарықта сату бойынша ҚҚС шегергендегі ішкі нарықта сатып алу бойынша ҚҚС білдіреді. Экспортқа сатуға нөлдік ставка бойынша салық салынады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Ақшалай қаражат және олардың баламалары

Ақшалай қаражат және олардың баламалары үш айдан аспайтын өтеудің бастапқы мерзімі бар өзге қысқа мерзімді жоғары өтімді инвестициялар талап етілгенге дейін салымдарда тұратын қаражаттар кассадағы қолма-қолдылықты қамтиды.

Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

ҚЕХС (IAS) 39 қолданылу саласында тұрған қаржылық міндеттемелер тиісінше пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер және кредиттер мен қарыз берулер ретінде жіктеледі. Қор оларды бастапқы таныған кезде өзінің қаржылық міндеттемелерін жіктейді. Қаржылық міндеттемелер алдымен мәміле бойынша шығындардың олармен тікелей байланысты қарыздар мен кредиттер болған жағдайда ұлғайтылған әділ құн бойынша танылады. Қордың қаржылық міндеттемелері сауда және басқа кредиторлық берешекті, банктік овердрафтарды, кредиттер мен қарыздарды, сондай-ақ қаржылық кепілдік шарттарын қамтиды.

Кейіннен бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейіннен бағалау мынадай үлгіде оларды жіктеуге байланысты:

Үкіметтің қарыздары мен қаражаты

Пайыздық кредиттер мен қарыздар бастапқы танылғаннан кейін тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Осындай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тануды тоқтатқан кезде, сондай-ақ тиімді пайыздық ставканы пайдалана отырып амортизацияны есептеу қажеттілігіне қарай жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Амортизацияланған құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық ставканың ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді ставканы амортизациялау жиынтық кіріс туралы есептегі пайыздық шығыстардың құрамына кіреді.

Шығарылған қаржылық аспаптар немесе олардың компоненттері егер шарттық келісім нәтижесінде Топта міндеттеме бар болса, не ақшалай қаражатты немесе қаржылық активті жеткізсе, не міндеттемені өзге үлгіде орындаса, тіркелген меншікті үлестік аспаптар санына ақшалай қаражат немесе басқа қаржылық активтердің тіркелген сомасын айырбастау арқылы міндеттемелер ретінде жіктеледі. Мұндай аспаптар Үкіметтің қаражатын және мәмілемен тікелей байланысты шығындарды шегергендегі алынған қаражаттың әділ құны бойынша ең алдымен ескерілген кредит мекемелерінен алынған қарыздарды қамтиды. Соңынан, алынған қаражат амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі, және алынған қаражаттың таза шамасы мен өтеу құны арасындағы тиісті айырмашылық тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып қарыз беру кезеңі ішінде жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Егер Қор өзінің меншікті борыштық міндеттемесін сатып алса, онда ол жеке бухгалтерлік теңгерімнен шығарылады, ал міндеттеменің теңгерімдік құны және мәміле бойынша төленген өтелім арасындағы айырмашылық таза пайыздық кіріспен енгізіледі.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар Үкіметтің қарыздары да және қаражаты да қағидаттарына сәйкес есепте көрсетілген Қордың айналымға шығарылған облигацияларында берілген.

Қаржылық кепілдік шарттары

Қор шығарған қаржылық кепілдік шарттары борыштық аспаптың талаптарына сәйкес белгілі бір борышкердің уақтылы төлемді жүзеге асыру қабілетсіздігі салдарынан осы шарттың иесіне келтірілген шығындарды өтеуге төлемді жүзеге асыруды талап ететін шарттың өзін білдіреді. Қаржылық кепілдік шарттары ең алдымен кепілдік шығарылымымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құн бойынша міндеттеме ретінде танылады. Соңынан, міндеттеме мынадай шамалардан барынша көп бағаланады: есепті күнге арналған қолданыстағы міндеттемені өтеу үшін қажетті шығындардың ең жақсы бағасы және жинақталған амортизацияны шегергендегі міндеттеменің танылған сомасы.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Сауда және басқа кредиторлық берешек

Ең алдымен сауда кредиторлық берешек әділ құн бойынша көрсетіледі, және кейіннен пайыздың тиімді ставка әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Инвестицияларды сатып алу кезінде туындайтын опциондар

Егер инвестицияларды сатып алған кезде Қор кәсіпорындағы сатып алынған үлес бойынша коллды опционның үшінші тарапына бөлсе, Қор осындай үлеске меншік құқығымен байланысты пайдалар мен тәуекелдерге қолжетімділікті үшінші тараптың осындай опционына қатысуы бере ме екен.

Сатып алынған үлес бойынша колл опционы бар болған жағдайда үлестік иеленудің пайдалары мен тәуекелдеріне үшінші тарапқа қолжетімділік бермейді, осы опцион Қордың елеулі ықпалы анықталған кезде ескерілмейді.

Қор үшін опцион бойынша міндеттеменің әділ құны сатып алынған инвестициялар құнының бөлігі ретінде танылады. Соңынан, қаржылық міндеттеме 39 «Қаржы аспаптары: Тану және бағалау» БЕХС талаптарына сәйкес бағаланады. Қаржылық міндеттеменің әділдік құнындағы өзгерістер, сондай-ақ кез келген осы опциондарды іске асырумен байланысты кірістер немесе шығыстар жиынтық кіріс туралы жеке есепте ескеріледі.

Кірісті тануы

Кірістер Қор операциямен байланысты экономикалық пайдаларды алатын ықтималдық бар болған кезде танылады және кіріс сомасы дұрыс белгіленуі мүмкін.

Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар

Амортизациялық құн бойынша барлық қаржылық құралдар және сату үшін қолда бар инвестициялар ретінде топтастырылған пайыздық қаржылық құралдар бойынша пайыздық кірістер немесе шығыстар тиімді пайыздық ставка бойынша көрсетіледі, ол бойынша күтілетін болашақтағы ақшалай төлемдер немесе түсімдерді дисконттау кезінде қаржылық құралды пайдаланудың ұсынылатын мерзімі ұзақтығында немесе өте қысқа уақыт кезеңі ішінде, мұнда бұл қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің таза теңгерімдік құнына дәлме-дәл келтіріледі. Есептеу кезінде қаржылық құрал бойынша барлық шартты талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және комиссиялық немесе тиімді пайыздық ставканың ажырамайтын бөлігі болып табылатын құралмен тікелей байланысты қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ та кредиттер бойынша шығындар есептелінбейді. Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің теңгерімдік құны Қор төлемдер немесе түсімдердің бағаларын қайта қараған жағдайда түзетіледі. Түзетілген теңгерімдік құн бастапқы тиімді пайыздық ставканың негізінде есептелінеді, ал теңгерімдік құнның өзгерісі пайыздық кірістер немесе шығыстар түрінде көрсетіледі.

Құнсыздану салдарынан қаржылық есептілікте көрсетілген қаржылық активтің немесе ұқсас қаржылық активтердің топтарының құны төмендеген жағдайда пайыздық кірістер жаңа теңгерімдік құн негізінде бастапқы тиімді пайыздық ставка бойынша танылуы мүмкін.

Дивидендтер

Дивидендтер бойынша кіріс Қор төлем алуға құқықты белгілегенде танылады.

Шығыстарды тану

Шығыстар пайда болу сәтінде есептелінеді және есептеу әдісі негізінде оларға жататын кезеңде жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Табыс салығы

Жыл ішіндегі табыс салығы ағымдағы және кейінге қалдырылған салықты қамтиды. Табыс салығы ол меншікті капиталға тікелей жатқызылған баптардағы көлемді қоспағанда жиынтық кіріс туралы жеке есепте көрсетіледі және бұл жағдайда ол капиталда танылады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)

Табыс салығы (жалғасы)

Салық бойынша ағымдағы шығыстар жыл ішінде салынатын салық кірісі бойынша төлеуге күтілетін салықты және алдағы жылдар қатынасында төленетін салық қатынасында кез келген түзетулерді білдіреді.

Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелер теңгерімдік әдісті пайдалана отырып барлық уақытша айырмашылықтар қатынасында есептеледі. Кейінге қалдырылған салықтар компаниялардың біріктірушісі болып табылмайтын және оны жасау сәтінде бухгалтерлік кіріске немесе салық салынатын кіріс пен шығынға әсерін тигізбейтін мәміле бойынша гудвилдің, активтің немесе міндеттеменің бастапқы танылу нәтижесінде кейінге қалдырылған табыс салығы туындайтын жағдайды қоспағанда, активтер мен міндеттемелердің салық базасы және қаржылық есептіліктегі олардың теңгерімдік құны арасындағы барлық уақытша айырмалар бойынша анықталады.

Кейінге қалдырылған салық шегерілетін уақытша айырмалар сомасына төмендетілетін салық салынатын кірісті алудың елеулі ықтималдығы бар қандай да бір дәрежеде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық есепті күнде қолданыстағы немесе жарияланған (іс жүзінде қабылданған) салық ставкалары негізінде оларды қолдану активті іске асыру немесе міндеттемелерді өтеу кезеңінде күтілетін активтері мен міндеттемелері салық ставкалары бойынша есептеледі.

Капитал

Жарғылық капитал

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Үшінші тараптарға жаңа акциялар шығарылымымен тікелей байланысты қызметтерді төлеуге арналған шығындар, кәсіпорындарды біріктіру жағдайларын қоспағанда, осы эмиссия нәтижесінде алынған соманы төмендету ретінде капитал құрамында көрсетіледі. Шығарылған акциялардың номиналды құны үстінен алынған қаражаттың әділ құнының шегінен шығу сомасы үлестірілмеген пайдаға жатады.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және егер олар есепті күнге дейінгі күнді қоса алғанда жарияланған жағдайда ғана есепті күнге капиталдың сомасынан есептелінеді. Дивидендтер туралы ақпарат егер ол есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығарылымға жеке қаржылық есептілікті бекіткен күнге дейін ұсынылған немесе жарияланған болса, есептілікте ашылады.

Байланысты тараптар

Байланысты тараптар Қордың акционерін, негізгі басқарушы қызметкерді, қауымдасқан компанияларды және дауыс беретін акцияларының елеулі үлесі Қордың акционерлеріне және негізгі басқарушы қызметкерлерге тікелей немесе жанама тиесілі ұйымдарды қамтиды.

Шартты міндеттемелер мен шартты активтер

Шартты міндеттемелер жеке қаржылық есептілікте ескерілмейді. Олар егер ресурстардың ағыны мен экономикалық пайдалар мүмкіндігі шамалы ықтимал болып табылмағанда ғана ашылады.

Шартты активтер жеке қаржылық есептілікте ескерілмейді. Олар экономикалық пайдалардың түсімі ықтимал болғанда ашылады.

Өзара есепке алу

Активтер мен міндеттемелер өзара жоққа шығарады, және нетто сомасы бухгалтерлік теңгерімде ескерілген соманы есептеу құқығы заңды қорғалғанда және нетто-негізде немесе активті бір уақытта сату және міндеттемені өтеуді реттеу ниеті болғанда көрсетіледі.

Кейінгі оқиғалар

Есепті күнге Қордың жағдайы туралы қосымша ақпаратты ұсынатын есепті кезең аяқталғаннан кейін болған оқиғалар (түзету оқиғалары) жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі. Түзетуші оқиғалар болып табылмайтын есепті кезең аяқталғаннан кейінгі болған оқиғалар олардың маңыздылығы болған кезде ескертпелерде ашылады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕЛЕУЛІ БУХГАЛТЕРЛІК ПІКІРЛЕР, БАҒАЛАУЛАР МЕН ЖОЛ БЕРУЛЕР

Қордың жеке қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығына пікірлерді шығаруды, бағалау мәндері мен пайда, шығыстар, активтер мен міндеттемелер сомасы есептілігінде көрсетілетіндерге әсер ететін жол берулерді айқындауды, сондай-ақ есепті күнге шартты міндеттемелер туралы ақпаратты ашуды талап етеді. Алайда осы жол берулер мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік болашақта жасалынатын осыған ұқсас жол берулер мен бағалаулар қатынасында активтің немесе міндеттемелердің теңгерімдік құнына қатысты елеулі түзетулерді талап ететін нәтижелерге алып келуі мүмкін.

Есепті күнге арналған бағалаулардағы болашақ туралы негізгі жол берулер және белгісіздіктің басқа да негізгі көздері келесі қаржылық жыл ішіндегі активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құнының елеулі түзетулерінің себебі ретінде қызмет етеді, төменде қарастырылады:

Қаржылық құралдардың әділ құны

Жеке бухгалтерлік теңгерімде танылған қаржылық құралдар мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны болған жағдайларда осы активті нарықтардың негізінде айқындау мүмкін емес, ол дисконтталған ақшалай ағындардың моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып айқындалады. Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі. Пікірлер өтімділік тәуекелі, кредиттік тәуекел және волатильділік сияқты осындай бастапқы деректерді есепке алынуын қамтиды. Осы факторларға салыстырмалы жол берулердегі өзгерістер жеке қаржылық есептілікте көрсетілген қаржылық құралдардың әділ құнына әсерін тигізуі мүмкін.

Кредит беру мекемелеріндегі қаражаттың құнсыздануға арналған резерві

Әрбір есепті күнге Қор кредиттік мекемелерде өздерінің елеулі қарыздарына талдау жүргізеді, оны бағалау үшін құнсызданудан залал болатынын пайдалар мен шығындарда ескеруі керек. Атап айтқанда, басшылықтың пікірлері құнсызданудан болған шығынды анықтау кезінде болашақ ақшалай ағындардың сомалары мен мерзімдерін бағалауда талап етіледі. Осындай ақшалай ағындарды бағалау кезінде Қор қарыз алушының қаржылық жай-күйі және қамтамасыз етуді сатудың таза құны туралы пікір шығарады. Бұл бағалаулар бірқатар факторлар бойынша жол берулерге негізделген және іс жүзінде нәтижелер өзгеше болуы мүмкін, бұл резервте болашақта өзгерістерге әкеледі.

Сонан соң, жеке-жеке бағаланған және құнсызданбаған қарыздар және жеке-жеке бойынша барлық мардымсыз қарыздар жиынтықпен, тәуекелдің ұқсас сипаттары бар активтер топтарымен бағаланады, оны айқындау үшін залал келген жағдайлардың салдарынан резервті құру қажет пе, солардың қатынасында дәйекті куәлік бар, бірақ оның әсері анық болып табылмайды.

Жиынтық бағалау кредит қоржыны (мынадай кредит сапасы, кешіктіру деңгейі, кредит пайдалану, қамтамасыз етуге қатысты қарыздың арақатынасы және т.б. сияқты), тәуекелді шоғырландыру және экономикалық көрсеткіштер (оның ішінде жұмыссыздық деңгейі, жылжымайтын мүлікке арналған бағалар индексі, тексеру тәуекелі және әртүрлі жекелеген топтардың жұмыс көрсеткіштері) бойынша деректерді назарға алады. 2009 жылдың ішінде Қор басшылығы 2008 жылы құрылған резервті тексеруге шешім қабылдады. 2008 жылы Қор 28,311 миллион теңге мөлшерінде кредит беру мекемелеріндегі қаражаттың құнсыздануына резервті есептеді (8-ескертілме).

Негізгі құралдардың құнсыздануы

Қор қаржылық есептіліктің құрастырылған әрбір күнінде құнсыздану мәніндегі негізгі қаражатты қайта қарастырады. Осындай құнсыздану көрсеткіштері бар болған жағдайда немесе құнсыздануға активтерді жыл сайынғы тестілеу талап етілгенде Қор активтің өтелетін құнын бағалауды жүзеге асырады. Активтің өтелетін құны – бұл мынадай шамалардың бірі: активтің немесе сатуға арналған шығыстарды шегергендегі ақшалай ағындарды өзгертетін бөлімшенің әділ құны және активті пайдалану құндылықтары. Өтелетін құн егер актив ақшалай қаражаттың ағындарын өзгертпегенде ғана жеке актив үшін айқындалады, негізінен, басқа активтерде немесе активтер топтарында өзгертілетін ағындарға тәуелсіз. Егер активтің теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан асса, актив құнсызданған болып есептелінеді және өтелетін құнға дейін есептен шығарылады. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақшалай ағындар активтер топтарға арналған өзіндік тәуекелдерге түзетіледі және өзіндік активтерге тән ақша мен тәуекелдің уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау ставкасын пайдалана отырып ағымдағы құнға дисконтталады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. ЕЛЕУЛІ БУХГАЛТЕРЛІК ПІКІРЛЕР, БАҒАЛАУЛАР ЖӘНЕ ЖОЛ БЕРУЛЕР (жалғасы)***Негізгі құралдардың құнсыздануы (жалғасы)*

Негізгі қаражаттың құнсыздануын анықтау құнсыздану себебін, мерзімі мен сомасын шектемейтін бірақ оларды қамтитын пікірлердің пайдаланылуын болжайды. Құнсыздану ағымдағы бәсекелі орта, саладан күтілетін өсу, болашақта қаржыландыру қолжетімділігіндегі өзгеріс, технологиялық ескіру, қызметтердің көрсетілуін тоқтату, орналастыруға арналған ағымдағы шығындар және құнсыздану қолданысын көрсететін талаптардың басқа да өзгерістері сияқты факторлардың басым бөлігіне негізделеді.

Әдетте өтелетін сома және әділ құн ақшалай қаражаттың дисконтталған ағыны әдісінің көмегімен айқындалады, ол нарық қатысушының негізделген жол берулерін қамтиды. Құнсызданудың көрсеткіштерін белгілеу, ақшалай қаражаттың болашақтағы ағындарын бағалау және активтердің (немесе активтердің тобының) әділ құнын анықтау дисконт, қызметтің пайдалы мерзімі және қалған құнның ставкалары қолданылатын ақшалай қаражат ағындарынан күтілетін құнсызданудың көрсеткіштерін анықтау мен растауға қатысты елеулі пікірлерді басшылықтан талап етеді.

Өзгертілетін бірліктің өтелетін сомасын анықтау басшылықтың бағаларын пайдалануды болжайды. Пайдалану құнын анықтау үшін пайдаланылған әдістер ақшалай қаражаттың дисконтталған ағынының әдістерін қамтиды. Бұл бағалар, пайдаланылатын әдіснаманы қоса алғанда әділ құнға және түпкілікті есепте негізгі қаражаттың кез келген құнсыздану сомасына елеулі әсерін тигізуі мүмкін. 2009 және 2008 жылдарда Қор негізгі қаражаттың құнсыздануынан болған шығынды таныған жоқ.

Негізгі қаражаттың пайдалы қызмет ету мерзімі

Қор негізгі қаражаттың пайдалы қызмет етуінің қалған мерзімін бағалайды, түпкілікті жағдайда әрбір қаржылық жылдың соңында егер күтулер алдағы бағалаулардан ерекшеленетін болса, өзгеріс 8 «Есеп саясаты, есептеу бағаларындағы өзгерістер мен қателер» БЕХС сәйкес есепті бағаларда есептелінеді.

Салық салу

Салық салынатын кіріс 2009 жылы 1 қаңтарда күшіне енген салық заңнамасына сәйкес есептелінеді. Топ 2009 жылы салық салынатын кірістен 20% мөлшерлеме бойынша КТС есептейді және төлейді. 2009 жылы қарашада Қазақстан Республикасының Үкіметі заң қабылдады, соған сәйкес 2010 және 2011 жылдарда ең алдымен қабылданған КТС ставкаларының біртіндеп төмендеуі 17,5%-ға дейін және тиісінше 15%-ға, өте ұзақ кезеңге қалдырылды. КТС белгіленген ставкаларының түзетулеріне сәйкес 2013 жылы 17,5%-ға дейін, 2014 жылы 15%-ға дейін және одан әрі төмендетіледі. Нәтижесінде, 2009 жылғы ставкалар 2012 жылға дейін қоса алған күшін сақтайды, өйткені оларды ұлғайту 2013 және 2014 жылдарда, тиісінше өтеді.

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде, басшылық Топ даулай алмайтын немесе есептей алмайтын салық заңнамасын сақтамауды мүмкін болатын саласы ретінде қарайды, ол егер қосымша салықтар салық органдарында есептелінетін болса табысты түрде шағымдана алады. Осындай анықтама елеулі пікірлер шығаруды талап етеді және салықтық тексерулерде күтілетін өз шешімі бойынша күтілетін нәтижелерді және салық органдары жүзеге асыратын сәйкестікке тексеру нәтижесін анықтау салық заңнамасындағы өзгерістер мен нормативтік-құқықтық актілер нәтижесінде өзгертілуі мүмкін.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер күмәнді берешектері және мынадай ықтималдық дәрежесінде басқа міндеттемелері бойынша барлық резервтерге сәйкес танылады, бұл салық салынатын уақытша айырмашылықтар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатына, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясын табысты қолдануға негізделетін болады. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы мерзімі ұзартылған салық бойынша танылған активтердің сомасы 15.089 миллион теңгені құрады (2008: 5.501 миллион теңге) (20-ескерте).

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР**

2009 және 2008 жылдардағы 31 желтоқсанда еншілес ұйымдардағы инвестициялар мынадай үлгіде берілді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008
«Қазақстан Темір Жолы» ұлттық компаниясы» АҚ	591.832	590.254
«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ	544.354	542.756
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	283.246	96.878
«БТА Банкі» АҚ	212.095	–
«Қазатомөнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ	147.275	–
«Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» («КЕГОК») АҚ	111.529	89.142
«Қазақтелеком» АҚ	88.733	88.733
«Kazyna Capital Management» АҚ	54.444	54.444
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	39.521	39.521
«Самұрық-Энерго» АҚ	28.984	19.495
«Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ	26.052	–
«Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ	25.895	24.383
«Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ	14.500	–
«Қазпошта» АҚ	9.387	9.387
«Экспорттық кредиттер мен инвестицияларды сақтандыру жөніндегі мемлекеттік сақтандыру корпорациясы» АҚ	8.031	8.031
«Эйр Астана» АҚ	7.276	7.276
«Ипотекалық кредиттерге кепілдік берудің қазақстандық қоры» АҚ	5.675	4.208
«Қазақстан Инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ	3.462	3.462
«Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ	3.021	3.021
«Самұрық-Қазына Келісімшарт» ЖШС	2.193	2.193
«Біріккен химиялық компания» ЖШС	2.000	–
«Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ	1.937	–
«Атырау халықаралық әуежайы» АҚ	1.196	–
«Қамқор» жөндеу корпорациясы» ЖШС	932	932
«СК-Фармация» ЖШС	700	–
«Самұрық –Қазына Инвест» ЖШС	394	94
«Академик Ш.Ш. Шөкин атындағы энергетика ҚазҒЗИ» АҚ	219	219
«КОРЭМ» АҚ	161	161
«Павлодар әуежайы» АҚ	80	80
«Альянс Банкі» АҚ	–	–
KGF IM	–	–
KGF Management	–	–
KGF SLP	–	–
«Қазинвест» инвестицияларға жәрдемдесудің қазақстандық орталығы» ЖШС	–	–
«Ұлттық инновациялық қор» АҚ	–	23.001
«Батыс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	–	2.100
«Каспий» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	–	3.523
«Жетісу» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	–	822
«Оңтүстік» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	–	3.559
«Сарыарқа» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	–	8.904
«Тобыл» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	–	2.103
«Ертіс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	–	1.651
«KAZNEX» экспортты дамыту және алға бастыру корпорациясы» АҚ	–	1.467
Минус: құнсыздану	(90.495)	–
	2.124.629	1.631.800

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Келесі кестеде Қордың еншілес ұйымдарының қызметі, тіркелген елі немесе орналасқан жері, сондай-ақ Қордың осы еншілес ұйымдардағы үлесі көрсетілген:

Компания	Қызмет түрі	Елі	Иелену үлесі	
			2009	2008
«Қазақстан Темір Жолы» ұлттық компаниясы» АҚ	Жүк және жолаушы темір жол тасымалдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ	Мұнай-газ өнеркәсібі	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	Мемлекеттік инвестициялық қызмет	Қазақстан	100,00%	100,00%
«БТА Банкі» АҚ	Банктік қызметтер	Қазақстан	75,10%	0,00%
«Қазатомөнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ	Уран өндіру	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» АҚ	Электр энергиясын беру	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Қазақтелеком» АҚ	Тіркелген байланыс қызметтері	Қазақстан	51,00%	51,00%
«Kazyna Capital Management» АҚ	Инвестициялық қорлар құру	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	Шағын кәсіпкерлікті дамыту	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Самұрық – Энерго» АҚ	Жылу мен электр энергиясын өндіру және тасымалдау	Қазақстан	94,01%	94,17%
«Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ	Жылжымайтын мүлік нарығын тұрақтандыру	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ	Индустриялық-инновациялық даму стратегиясын іске асыруға жәрдемдесу	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ	Тұрғын үй құрылыс жинақтары жүйесін дамыту	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Қазпочта» АҚ	Почталық қызмет және қаржылық қызметтер	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Экспорттық кредиттер мен инвестицияларды сақтандыру жөніндегі мемлекеттік сақтандыру корпорациясы» АҚ»	Сақтандыру қызметтері	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Эйр Астана» АҚ	Жолаушыларды әуе көлігімен тасымалдау	Қазақстан	51,00%	51,00%
«Ипотекалық кредиттерге кепілдік берудің қазақстандық қоры» АҚ	Ипотекалық кредиттерге кепілдік беру	Қазақстан	100,00%	88,70%
«Қазақстан Инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ	Өнеркәсіп	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ	Әуежай қызметтері	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Самұрық-Қазына Келісімшарт» ЖШС	Жобаларды басқару	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Біріккен химиялық компания» ЖШС	ҚР химиялық саласын дамыту	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ	ҚР тау-кен саласын дамыту	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Атырау халықаралық әуежайы» АҚ»	Әуежай қызметтері	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Қамқор» жөндеу корпорациясы» ЖШС	Жылжымалы теміржол құрамы мен жолдарын жөндеу	Қазақстан	100,00%	100,00%

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Компания	Қызмет түрі	Ел	Иелену үлесі	
			2009	2008
«СК-Фармация» ЖШС	Халыққа кепілді медициналық көмек шеңберінде дәрілік заттарды сатып алу	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Самұрық – Инвест» ЖШС	Инвестициялық жобалар бойынша кәсіптік қызметтер	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Академик Ш.Ш. Шөкин атындағы энергетика ҚазҒЗИ» АҚ «КОРЭМ» АҚ	Ғылыми қызмет	Қазақстан	50,00%	50,00%
«Павлодар әуежайы» АҚ	Электр энергиясы нарығының операторы	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Альянс Банкі» АҚ	Әуежай қызметтері	Қазақстан	96,01%	0,00%
KGF IM	Банктік қызметтер	Қазақстан	100,00%	0,00%
KGF Management	Қаржылық операциялар	Кайманов аралдары	100,00%	0,00%
KGF SLP	Қаржылық операциялар	Кайманов аралдары	100,00%	0,00%
«Қазинвест» инвестицияларға жәрдемдесудің қазақстандық орталығы» ЖШС	Инвестициялық қызмет	Қазақстан	0,00%	0,00%
«Ұлттық инновациялық қор» АҚ	Венчурлік инвестициялар және ғылымды қажетсінетін өндірістерді дамыту	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Батыс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Ақтөбе және Батыс Қазақстан облыстарының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Каспий» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Атырау және Маңғыстау облыстарының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	48,54%	100,00%
«Жетісу» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Алматы облысының және Алматы қаласының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	28,86%	100,00%
«Оңтүстік» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Оңтүстік Қазақстан, Жамбыл және Қызылорда облыстарының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	36,55%	52,89%
«Сарыарқа» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Ақмола, Қарағанды облыстарының және Астана қаласының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	97,98%	100,00%
«Тобыл» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	36,41%	100,00%
«Ертіс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Шығыс Қазақстан және Павлодар облыстарының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	43,29%	100,00%
«KAZNEX» экспортты дамыту және алға бастыру корпорациясы» АҚ	Экспортты қолдау	Қазақстан	0,00%	100,00%

5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

«Альянс Банк» АҚ сатып алу

2009 жылы 1 ақпанда Қор және Альянс Банкі» АҚ («Альянс Банкі») акцияларының бақылау пакетін ұстаушы болып табылатын «Сеймар Альянс» қаржы компаниясы («САҚК») Альянс Банкінің акцияларын сатып алу-сату шартын жасасты. Шартқа сәйкес Қор барлық мынадай талаптарды жүзеге асырған кезде 100 теңгеге тіркелген сомасы үшін Альянс Банкінің жай дауыс беретін акцияларының 76%-ын сатып алуға опцион алды:

- Қордың Альянс Банкі тікелей иеленуге мүмкіндік беретін Қазақстан Республикасының кейбір заңдарына және заңға тәуелді актілерге түзетулер;
- Қордың Альянс Банкіде 24 миллиард теңге сомаға депозитін орналастыру;
- Қазақстан Республикасы Қаржы нарығы және қаржылық ұйымдарды реттеу мен қадағалау агенттігі (бұдан әрі – «ҚҚА») тарапынан сатып алуға рұқсат беру;
- Қазақстан Республикасының табиғи монополияларды бақылау жөніндегі агенттігі тарапынан сатып алуға рұқсат беру, қажет болған кезде.

Бұл талаптар Қордың бақылауында тұрды және нысан түрінде қарастырылды.

2009 жылы 2 ақпанда Қор және Альянс Банкі оның қаржылық тұрақтылығы мен одан әрі капиталдандыру үшін 24 миллиард теңге мөлшерінде Альянс Банкке депозитті орналастыруға арналған банктік депозит туралы келісімге қол қойды. Бұдан басқа, 2009 жылы ақпанда Қор және САҚК Қордың пайдасына Альянс Банкінің 7.324.548 дана шығарылған жай акцияларын кепілге беру туралы келісім жасасты. САҚК тіпті депозит сомасын қайтарғаннан кейін де кепіл беру шартын тоқтату өкілеттігі жоқ. Келісім Қорға дауыс беретін акциялардың 76% бақылауға беруге әкеп соқтырады. Жоғарыда қаралған оқиғалар нәтижесінде Қор 2009 жылдың 2 ақпанынан бастап Альянс банкіні бақылауға алды.

Альянс Банкі кейбір өзінің міндеттемелері бойынша төлемдерді тоқтатты және өз міндеттемелерін қайта құрылымдау туралы өзінің кредиторларымен келіссөздер жүргізе бастады. 2009 жылы 6 шілдеде Банк қайта құрылымдауға қатысты кредиторлардың үйлестіру комитетімен өзара түсіністік туралы меморандум жасасты. 2009 жылы 21 шілдеде ҚҚА қайта құрылымдау мен қайта капиталдандырудың индикативті жоспарын бекітті. Қордың Альянс Банкінің 76% дауыс беретін жай акцияларын сатып алу жөніндегі опционды орындау шешімі қайта құрылымдауды табысты аяқтау талаптарының бірі болды.

2009 жылы 15 желтоқсанда «Альянс Банкі» АҚ Кредиторлар жиналысы «Альянс Банкі» АҚ 100 пайыз барлық орналастырылған акцияларын міндетті сатып алу шартымен банкті қайта құрылымдау және банкті қосымша капиталдандыруды мақұлдады.

2009 жылы 30 желтоқсанда, «Банктер және Банктік қызмет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, ҚҚА Үкіметке ұсынды, Үкімет Қордың 1 теңгеге «Альянс Банкі» АҚ 100% барлық орналастырылған акцияларын сатып алу туралы шешім қабылдады. «Альянс Банкі» АҚ акцияларын сатып алу туралы шарт шеңберінде Қор банктің қосымша капиталдандыру жөніндегі міндеттемелерін өзіне алды (23 және 24-ескертпелер).

«БТА Банкі» АҚ сатып алуы

2009 жылы 2 ақпанда, «Банктер және банктік қызмет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес ҚҚА Үкіметке ұсынылды, және Үкімет Қордың «БТА Банкі» АҚ («БТА Банкі») акцияларының бақылау пакетін сатып алу туралы шешім қабылдады. Сатып алу жалпы сомасы 212.095 миллион теңгеге, бір акция үшін 8.401 теңге бағасы бойынша қосымша 25.246.343 акцияларды шығару арқылы жүзеге асырылды, соның нәтижесінде банктің капиталындағы Қордың үлесі 75,1%-ды құрады.

5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)*Еншілес ұйымдардың инвестицияларындағы басқа өзгерістер*

Үкіметтің 2009 жылғы 15 қаңтардағы № 10 қаулысына сәйкес Қорға «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ (100%), «Тау-кен Самұрық» ҰТК» АҚ (100%) акцияларының мемлекеттік пакеттерін берді (*Примечание 13*). Соңынан, 2009 жылғы 17 шілдеде Қор 1.112 миллион теңге мөлшерінде «Тау-кен Самұрық» ҰТК» АҚ жарғылық капиталына қосымша жарнаны жүзеге асырды.

2009 жылы Үкіметтің 2009 жылғы 20 шілдедегі № 1100 қаулысына сәйкес Қор «Қазақстанның ипотекалық несиелерге кепілдік беру қоры» акционерлік қоғамының 11,3 пайыз (50.000 акция) мөлшеріндегі акцияларының мемлекеттік пакетін «KAZNEX» экспортты дамыту және жылжыту корпорациясы» акционерлік қоғамының 100 пайыз (282.877 акция) акцияларының орнына меншікке берді.

Үкіметтің 2009 жылғы 27 шілдедегі № 1148 қаулысына сәйкес Қорға «Қазақстанның Тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ (100%), «Органикалық катализ және электр химиясы институты» АҚ (100%) және АО «А.Б. Бектұров атындағы Химия ғылымдары институты» АҚ (100%) акцияларының мемлекеттік пакеттері берілді (*13-ескертпе*).

2009 жылы Республикалық бюджеттен алынған қаражат есебінен Қор еншілес ұйымдардың жарғылық капиталдарына мынадай жарналарды жүзеге асырды:

- «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ және «Қазақстанның Инвестициялық қоры» АҚ жарғылық капиталына 1.578 миллион теңге және тиісінше концессионер компанияны капиталдану арқылы «Шар стансасы - Өскемен» жаңа теміржол желісін салу және пайдалану» концессиялық жобасын қаржыландыру мақсатында 1.512 миллион теңге мөлшерінде;

- 9.489 миллион теңге мөлшерінде «Самұрық-Энерго» АҚ жарғылық капиталына. Жарғылық капиталдағы жарна «Богатырь Көмір» ЖШС-дегі 50% үлесті сатып алуды қаржыландыру мақсатында жүзеге асырылды;

- 19.697 миллион теңге жалпы сомасында «КЕГОК» АҚ жарғылық капиталына. Жарғылық капиталдағы жарналар 500 кВ Алма кіші стансасын және Мойнақ ГЭС қуатын беру сызбанұсқасы бойынша жобаларды қаржыландыру мақсатында жасалынды.

Сондай-ақ, Үкіметтің 2009 жылғы 28 қыркүйектегі №1453 қаулысына сәйкес, Қор 165 миллиард теңге мөлшерінде «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ жарғылық капиталына қосымша жарнаны жүзеге асырды, солардың ішінде 115 миллиард теңге Тұрақтандыру жоспарына сәйкес инновациялық, индустриалдық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асыруға арналған. Қалған сома «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ айналымдағы капиталын толтыруға арналған.

2009 жылы Тұрақтандыру жоспарына сәйкес жылжымайтын мүлік нарығындағы проблемаларды шешу жөніндегі іс-шараларды орындау шеңберінде Қор «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ еншілес ұйымын құрды және 15 миллиард теңге сомасына оның жарғылық капиталына жарна енгізді. Бұдан басқа, Қор «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ нарықтыкінен төмен пайыздық ставкамен қарыз берді (*7-ескертпе*); 11.052 миллион теңге мөлшеріндегі осы қарыздар бойынша дисконт «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ инвестицияларды ұлғайту ретінде танылды.

2009 жылы Қор «Біріккен химиялық компания» ЖШС және «Самұрық-Қазына-Фармация» ЖШС еншілес ұйымдарын құрды, соңынан 2009 жылдың ішінде 2.000 миллион теңге және тиісінше 700 миллион теңге сомасында қызметті жүзеге асыру үшін олардың жарғылық капиталдарына жарналар жүргізді. Сондай-ақ 300 миллион теңге мөлшерінде «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС жарғылық капиталына осыған ұқсас жарна жүзеге асырылды.

2009 жылы Қор KGF IM, KGF Management және KGF SLP компанияларын құрды және осы компаниялардың әрқайсысының жарғылық капиталына 151 мың теңгеден салды. Компаниялар Қайман аралдарында тіркелді.

2009 жылы Қор және «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ келісім жасасты, соған сәйкес Қор «ҚазТеңізКөлікФлот» АҚ акцияларының 50%-ын «Атырау халықаралық әуежайы» АҚ акцияларының 100%-на айырбастады. Мәміле жасалған күні «Атырау халықаралық әуежайы» АҚ акцияларының 100% әділ құнын тәуелсіз бағалаушы 1.196 миллион теңгемен бағалаған болатын. «ҚазТеңізКөлікФлот» АҚ инвестиция мәмілесі жасалғанға дейін бірлескен кәсіпорындағы инвестиция ретінде есептелінді (*6-ескертпе*). Қор 59 миллион теңге мөлшеріндегі «ҚазТеңізКөлікФлот» АҚ-дағы инвестициялардан шыққан кірісті таныды.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

2009 жылы Қор «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ жарғылық капиталына «Органикалық катализ және электр химия институты» АҚ 100% акцияларын және «А.Б. Бектұров атындағы химия ғылымдары институты» АҚ 100% акцияларын, сондай-ақ 23 миллион теңге сомасындағы мүлікті салды.

2009 жылы Қор 84 миллиард теңге мөлшерінде «БТА Банкі» АҰ инвестициялардың құнсыздануынан түскен шығынды таныды. «БТА Банкі» АҚ инвестициялардың өтелетін құны сату бойынша шығыстарды шегергенде әділ құн негізінде анықталды. Сатудың бағаланған құны Қайта құрылымдау туралы ақпараттық меморандумнан және ұқсас операциялар бойынша коэффициенттен алынған банктің таза активтерінің күтілетін сомасы негізінде айқындалған болатын.

Үкіметтің 2009 жылғы 20 шілдедегі № 1099, 2009 жылғы 15 желтоқсандағы № 2123 қаулыларына сәйкес Қор 2009 жылы маусымда мемлекеттік меншікке мынадай еншілес ұйымдарды беру жөніндегі рәсімдерді әзірлеуге және іске асыруға кірісті:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 жылғы 31 желтоқсанға
«Ұлттық инновациялық қор» АҚ	23.001
«Сарыарқа» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	8.904
«Оңтүстік» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	3.559
«Каспий» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	3.523
«Батыс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	2.100
«Ертіс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	1.651
«Тобыл» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	2.103
«Жетісу» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	822
Минус: құнсыздану	(3.206)
Жиынтығы	42.457

Жоғарыда аталған еншілес ұйымдарға инвестицияларды күтілген шығымына байланысты 2009 жылғы 31 желтоқсанда осы инвестициялар акционерге беру үшін ұсталынатын ретінде жіктелетін активтер ретінде танылды.

Үкіметтің 2009 жылғы 15 желтоқсандағы № 2123 қаулысына сәйкес Қор және ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті (бұдан әрі - Комитет) айырбас шартын жасасты. Айырбас шартына сәйкес, Қор Комитетке әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациялардың (ӘКК) акцияларын «Павлодар мұнай-химия зауыты» АҚ (42%, бұдан әрі - ПМХЗ), «Қазақстан-Британ техникалық университеті» АҚ (1,67%, бұдан әрі - ҚБТУ), «Қарағандыгипрошахт» ЖШС (90%) акцияларын, жылжымайтын мүлікті және тағы басқа мүлікті акциялардың мемлекеттік пакетіне айырбасқа берді. 2009 жылы 10 наурызда Қор мемлекеттік меншікке ӘКК акцияларын берді және ПМХЗ мен ҚБТУ акцияларын алды.

Осы жеке қаржылық есептілік еншілес ұйымдардың қаржылық нәтижелерін қамтымайды және Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес дайындалды. Еншілес ұйымдардағы инвестициялар жеке қаржылық есептілікте құнның кез келген құнсыздануын шегере отырып өзіндік құн бойынша көрсетілген.

6. ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАР МЕН БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2009 және 2008 жылдары 31 желтоқсанда қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындағы инвестициялар мынадай түрде ұсынылды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Бірлескен кәсіпорын:		
«ҚазТеңізКөлікФлот» АҚ	-	1.136
Қауымдасқан компаниялар:		
«Қазақстанның халық банкі» АҚ	84.070	-
«Қазкоммерцбанкі» АҚ	48.346	-
«Майқайыңалтын» АҚ	281	281
«Астана-Финанс» АҚ	6.516	6.516
Минус: құнсыздану	(6.516)	(5.349)
	132.697	2.584

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**6. ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАР МЕН БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

2009 және 2008 жылдарда Қор құнсызданудан түсетін 1.167 миллион теңге және 5.349 миллион теңге, тиісінше өтелетін құнға дейін «Астана-Финанс» АҚ («Астана-Финанс») инвестицияларды есептен шығаруға ұсынатын шығынды таныды. Құнсыздану жиынтық кірісі туралы жеке есепте танылған болатын. Өтелетін шама 2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанына Астана-Финанстың таза активтерінде Қордың үлесіне негізделген.

31 желтоқсанда қауымдасқан компаниялардың және бірлескен кәсіпорындардың қызметі, олардың орналасқан елі және осы ұйымдардағы Қордың үлесі мынадай үлгіде берілді:

Компания	Қызмет түрі	Ел	% жарғылық капиталда	
			2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Бірлескен кәсіпорын:				
«ҚазТенізКөлікФлот» АҚ	Мұнай және басқа да жүктерді теңізбен тасымалдау	Қазақстан	–	50,00%
Қауымдасқан компаниялар:				
«Қазақстанның халық банкі» АҚ	Банктік қызметтер	Қазақстан	26,81%	–
«Қазкоммерцбанк» АҚ	Банктік қызметтер	Қазақстан	18,30%	–
«Майқайыңалтын» АҚ	Алтын өндіру	Қазақстан	25,00%	25,00%
«Астана-Финанс» АҚ	Қаржылық ұйым	Қазақстан	5,52%	5,52%

2009 жылы Қор «ҚазТенізКөлікФлот» АҚ-дағы 50%-ды «Атырау халықаралық әуежайы» АҚ-дағы 100%-ға ауыстырды (5-ескертпе).

Тұрақтандыру жоспарына сәйкес, 2009 жылы Қор екінші деңгейдегі банктердің мынадай акцияларын сатып алуды жүзеге асырды:

- 2009 жылы 14 мамырда Қор бір акциясы үшін 217,5 теңге бағасы бойынша «Қазкоммерцбанк» АҚ 165.517.241 жай акцияларын сатып алды, соның нәтижесінде 36.000 миллион теңге Банктің капиталына инвестицияланды.
- 2009 жылғы 27 наурыз бен 29 наурызда Қор бір акциясы үшін 104,03 теңге және тиісінше бір акциясы үшін 168,42 теңге бағасы бойынша «Қазақстанның Халық банкі» АҚ 259.064.909 жай акциялары мен 196.232.499 артықшылықты акцияларын сатып алды, соның нәтижесінде 60.000 миллион теңге Банктің капиталына инвестицияланды.

Сатып алу қосымша эмиссия жолымен жүзеге асырылды, және сатып алу күнінде «Қазкоммерцбанк» АҚ және «Қазақстанның Халық банкі» АҚ жай акцияларының қорытынды санындағы Қордың үлесі 21,28% және тиісінше 20,97% құрады. Соңынан, Қор «Қазкоммерцбанк» АҚ сатып алған акцияларының бөлігін «Қазкоммерцбанк» АҚ акционерлеріне сенімгерлік басқаруға берді.

«Қазкоммерцбанк» АҚ және «Қазақстанның Халық банкі» АҚ акцияларын сатып алу бөлігі ретінде Қор тағы опциондар коллы мен сатып алған күннен бастап 1 жылдан 5 жылға дейінгі кезеңде іске асырылатын сатып алынған акцияларды сатуға арналған путты алды. Сатып алу күнінде осы опциондар бойынша міндеттемелердің әділ құны «Қазкоммерцбанк» АҚ үшін 12.346 миллион теңгені және «Қазақстанның Халық банкі» АҚ үшін 24.071 миллион теңгені құрады және инвестициялар құнына енгізілді. 2009 жылғы 31 желтоқсанға осы опциондар бойынша міндеттемелер дерегінің әділ құны 130.541 миллион теңгені құрады және опциондардың әділ құнының өзгерісі пайдалар мен шығындар құрамында танылды.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**7. БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР**

2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанында берілген қарыздар мынаны қамтиды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008
Еншілес ұйымдар шығарған облигациялар (14-ескертпе)	693.608	
Еншілес ұйымдарға қарыздар (21-ескертпе)	79.527	3.877
Құрылыс компанияларына қарыздар	16.244	–
Есептелген сыйақы	34.909	–
Қарыздардың жалпы сомасы	824.288	3.877
Минус: ағымдағы бөлігі	(107.384)	(3.877)
Ұзақ мерзімді бөлігі	716.904	–

2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанында мерзімдер бөлінісінде берілген қарыздарды талдау мынадай үлгіде берілді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Құнсыздану белгілері анықталмаған қарыздар:		
- мерзімі өтпеген және құнсызданбаған	805.199	3.877
Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған:		
- кемінде 30 күнге мерзімі өткен	106	–
- 30-дан 90 күнге дейін мерзімі өткен		–
- 90-нан 180 күнге дейін мерзімі өткен	18.056	–
- 180-нен 360 күнге дейін мерзімі өткен	927	–
- 360 күннен астам мерзімі өткен	–	–
Мерзімі өткен қарыздардың жиынтығы	19.089	–
Берілген қарыздар жиынтығы	824.288	3.877

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Өтеу мерзімі 1 жылға дейін	49.124	3.877
Өтеу мерзімі 1 жылдан 5 жылға дейін	47.991	–
Өтеу мерзімі 5 жылдан жоғары	727.173	–
	824.288	3.877

«Самұрық-Энерго» АҚ пайызсыз қаржылық көмегі

2009 жылы 2 қыркүйекте Қор «Самұрық-Энерго» АҚ-мен шарт жасасты, осыған сәйкес Қор 2009 жылғы 31 желтоқсанға өтеу мерзімімен 10.113 миллион теңге мөлшерінде пайызсыз қаржылық көмек берді. Осы қаржылық көмек Алматы энергетикалық кешенінің объектілерін қайта жөндеу және салу бойынша жобаларды қаржыландыру үшін берілді. Соңынан, қаржылықты көмекті өтеу мерзімі 2010 жылғы 31 мамырға дейін ұзартылды. Осы қаржылық көмектің теңгерімдік құны шамамен оның әділ құнына тең.

«Самұрық-Энерго» АҚ берген қарыз

2009 жылы 23 қарашада Қор «Богатырь Көмір» ЖШС иелік ететін Forum Muider 50% үлесті сатып алуды қаржыландыру үшін алынған бірлестірілген қарызды қаржыландыру мақсатында жалпы сомасы 45.300 миллион теңгеге «Самұрық-Энерго» АҚ-мен кредит келісімін жасады. Осы қарыз бойынша жылдық пайыздық ставка 6 айлық LIBOR сомасына және 1,2 коэффициентке көбейтілген 4.30% мөлшерінде маржаға теңестірілген базалық ставкаға тең. Қор 2009 жылдың ішінде осы кредит келісімі бойынша екі транш берді:

- 2009 жылы 23 қарашада 42.282 миллион теңге мөлшерінде (283.960 мың АҚШ долларына барабар); және
- 2009 жылы 23 желтоқсанда 2.741 миллион теңге мөлшерінде (18.458 мың АҚШ долларына барабар).

Осы қарыз Қытайдың Мемлекеттік Даму Банкінің кредиттік желісі шеңберінде алынған қаражаттан берілді (14-ескертпе).

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**7. БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР (жалғасы)****«Самұрық-Энерго» АҚ берген қарыз (жалғасы)**

Қарыз валютасы теңге болып табылады, алайда осы келісімнің талаптары бойынша негізгі борышты және есептелген сыйақыны төлеу АҚШ долларының айырбас бағамы бойынша индекстеледі. Индекстеу коэффициенті қарызды алған күндегі тиісті айырбас бағамына қатысты төлеу күніндегі теңгенің АҚШ долларына қатысты айырбас бағамы қатынасы ретінде есептеледі. Тиісінше, басшылық осы қарызды АҚШ долларымен деномиранды деп қорытынды жасады. Осы қарыз 792 миллион теңге мөлшерінде мәміле бойынша алынған комиссияны шегергені үшін көрсетілді.

2010 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ осы қарызды қайта вернуло данный заем, және Қор Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне («ҚРҰБ») Қордың облигациялар шығарылымынан алынған қаражаттан 1,2 коэффициентке көбейтілген жылдық 1% тең сыйақы ставка бойынша 47.622 миллион теңге сомаға 2029 жылы өтеу мерзімі бар жаңа транш берді (15-ескертіне).

«Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ-на берілген қарыздар

2009 жылы Қор 1,5% пайыздық мөлшерлемен 15 жыл мерзімге жалпы сомасы 34.147 миллион теңгеге «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ-на қарыз берді. Осы қарыздар бастапқы танылған кезінде сыйақының тиісті нарықтық ставкасын пайдалана отырып, 23.298 миллион теңгені құрайтын әділ құн бойынша бағаланған болатын. 11.052 миллион теңге мөлшеріндегі қарыздардың номиналды құны мен олардың әділ құны арасындағы айырмашылық «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ-дағы инвестицияларды ұлғайту ретінде танылды. 2009 жылы Қор пайыздық кірістер ретінде 204 миллион теңге мөлшерінде осы қарыздар бойынша дисконтты амортизациялауды таныды (17-ескертіне).

Құрылыс компанияларына берілген қарыздар

2009 жылы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылы 14 сәуірдегі № 519 қаулысына сәйкес Қор Астана және Алматы қалаларындағы объектілердің құрылысын аяқтауды қаржыландыру үшін бірқатар құрылыс компанияларына қысқа мерзімді пайызсыз қарыздар берді. Бұдан басқа, 2009 жылғы 4 қыркүйекте Қор цессия шартын жасасты, осыған сәйкес бюджеттік инвестициялық жобалар бойынша объектілердің құрылысын қаржыландыру үшін мақсатты кредит бойынша «Астана-Финанс» АҚ-ның Қор алдындағы 8.500 миллион теңге мөлшеріндегі берешегі «Астана-Финанс» АҚ қарыз алушылары, үш құрылыс компаниясына аударылды.

8. КРЕДИТ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕГІ ҚАРАЖАТ

2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанында кредит беру мекемелеріндегі қаражат мынаны қамтыды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
10 ірі жергілікті банктер	362.965	132.681
Басқа да жергілікті кредиттік мекемелер	219.921	81.802
Есептелген сыйақы	12.903	2.663
Қарыздардың жалпы сомасы	595.789	217.146
Минус: құнсыздануға резерв	—	(28.311)
Қарыздар, нетто	595.789	188.835
Минус: ағымдағы бөлігі	(96.279)	(23.154)
Ұзақ мерзімді бөлігі	499.510	165.681

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
BBB рейтингі	4.473	
B+ қарағанда, рейтингілері төмен	367.904	114.507
Рейтингі жоқ	223.413	74.328
	595.790	188.835

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**8. КРЕДИТ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕГІ ҚАРАЖАТ (жалғасы)**

Кредит беру мекемелеріндегі қаражат бойынша құнсыздануға арналған қордағы өзгерістер мынадай үлгіде берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008
2009 жылғы 1 қаңтарға/2008 жылғы 3 қарашаға арналған	28.311	–
Жыл/кезең ішінде есептелгені	–	28.311
Резервті тексеру	(28.311)	–
31 желтоқсанға	–	28.311

2008 жылғы 31 желтоқсанда кредит беру мекемелерінде қаражаттың құнсыздануына арналған резерв «БТА Банкі» АҚ-на орналастырылған мақсатты депозиттердің құнсыздануын көрсетті. 2009 жылы Қордың «БТА Банкі» АҚ үстінен бақылауды сатып алуына байланысты Қор басшылығы осы резервті тексеру шешімі.

2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанында мерзімдер бөлінісінде кредит беру мекемелеріндегі қаражатты талдау мынадай үлгіде берілді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Құнсыздану белгілері анықталмаған қаражат:		
- мерзімі өтпеген және құнсызданбаған	595.770	188.835
Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған:		
- кемінде 30 күнге мерзімі өткен	19	–
- 30-дан 90 күнге дейін мерзімі өткен	–	–
- 90-нан 180 күнге дейін мерзімі өткен	–	–
- 180-нен 360 күнге дейін мерзімі өткен	–	–
- 360 күннен астам мерзімі өткен	–	–
Кредит беру мекемелеріндегі қаражат жиынтығы	595.789	188.835

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Өтеу мерзімі 1 жылға дейін	39.520	11.612
Өтеу мерзімі 1 жылдан 5 жылға дейін	203.584	54.119
Өтеу мерзімі 5 жылдан жоғары	352.685	123.104
	595.789	188.835

2009 жылы 31 желтоқсанға негізінен кредиттік мекемелердегі қаражат мынадай қаржылық ұйымдардың қарыздарына берілді:

- «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-на («Даму» қоры) сомасы 95,6 миллиард теңге шағын және орта бизнес субъектілерін қаржыландыру мақсаттары үшін. Осы қарыздар бойынша пайыздар 6,5% және 7% мөлшерінде есептелінді;
- Екінші деңгейдегі банктерге Астана және Алматы қалаларындағы тұрғын үй объектілері құрылысын аяқтау үшін құрылыс компанияларын қаржыландыруға және агроөнеркәсіптік кешенді дамытуға 66 миллиард теңге мөлшерінде және тиісінше 19 миллиард теңге. Осы қарыздар бойынша сыйақы мөлшерлемесі 8,7%-дан 9,5%-ға дейінгі мөлшерде есептелді.

Сондай-ақ, Тұрақтандыру жоспары шеңберінде (1-ескерпне) 2009 жылы Қор мынадай орналастырулар жасады:

2009 жылдың бірінші тоқсанында Қор еншілес ұйымы «Даму» қорына ,5% сыйақы мөлшерлемесімен 7 жылға дейінгі мерзіммен 120 миллиард теңге мөлшерінде қарыз берді. «Даму» қоры алынған қаражаттан кейбір қазақстандық банктерге 117 миллиард теңге сомасында қарыз берді. Қарыздар Тұрақтандыру жоспарына сәйкес шағын және орта бизнестің субъектілерін қаржыландыру және қайта қаржыландыру мақсаттары үшін берілді. 3 миллиард теңгені «Даму» қорының өзі де сол мақсат үшін пайдаланатын болады.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**8. КРЕДИТ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕГІ ҚАРАЖАТ (жалғасы)**

2009 жылдың бірінші жартыжылдығында Қор олар халыққа берген ипотекалық қарыздарды қайта қаржыландыру үшін 120 миллиард теңге және Астана мен Алматы қалаларындағы тұрғын үй объектілерінің құрылысын аяқтауға құрылыс компанияларын қаржыландыру үшін 17.224 миллион теңге мөлшерінде кейбір қазақстандық банктерге депозиттер орналастырды. Осы қарыздар бойынша сыйақы мөлшерлемесі жылдық 7% мөлшерінде есептелді.

Жоғарыда аталған орналастырулар үшін ақшалай қаражат Қордың өзінің облигацияларын Қазақстан Республикасының Ұлттық банкіне сату арқылы алынды (15-ескертпе).

Бұдан басқа, Қор нақты сектордың жобаларына кредит беру үшін жылдық 8% сыйақы мөлшерлемесімен 114 миллиард теңгені «Қазкоммерцбанк» АҚ және «Халық банкі» АҚ депозиттік шоттарына орналастырды. Осы орналастыру Үкімет тарапынан жарғылық капиталға жарнадан алынған қаражат есебінен жасалды (13-ескертпе).

9. ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР ҮШІН БЕРІЛГЕН АВАНСТАР

2009 жылы 9 желтоқсанда Қор «Ekibastuz Holdings B.V.»-мен және «Kazakhmys PLC»-пен «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС 50% қатысу үлесін сатып алу туралы шарт жасасты. 2009 жылы 11 желтоқсанда Қор осы акциялар үшін 680.854 мың АҚШ доллары (төлем күніндегі бағам бойынша 101.080 миллион теңгеге барабар) сомасында аванс төледі. Осы жеке қаржылық есептіліктің шығарылым күнінде «Ekibastuz Holdings B.V.» Қорға «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС 50% қатысу үлесін табыс етті.

10. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ БАНКТІК САЛЫМДАР

2009 жылғы 31 желтоқсанда қысқа мерзімді банктік салымдар қазақстандық банктерде орналастырылған салымдар ретінде берілді. Қысқа мерзімді банктік салымдар бойынша орташа есептелген мөлшерлеме 10,23% құрады. Қысқа мерзімді банктік салымдардың өтеу мерзімі есепті күннен кейін 3-тен 12 айға дейін түрленіп отырады.

11. ӨЗГЕ ДЕ АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Пайдаланудағы шектелген ақша қаражаты	24.000	–
Акционерге дивидендтер бойынша алдын ала төлем	8.645	–
Өзгелер	1.992	304
	34.637	304

Пайдалануға шектелген ақшалай қаражат «Альянс банкі» АҚ жай акцияларын сатып алуға арналған Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі ағымдағы шотта орналастырылған ақшалай қаражатты білдіреді (23 және 24-ескертпелер).

12. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Теңгемен көрсетілген банктердегі ағымдағы шоттар	420.296	123.118
АҚШ долларларында көрсетілген банктердегі ағымдағы шоттар	43.870	–
Теңгемен көрсетілген банктердегі мерзімді салымдар	73.701	592.169
Минус: Құнсыздану	–	–
	537.867	715.287

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазақстандық банктерде орналастырылған ағымдағы шоттардың көбі бойынша орташа есептелген пайыздық мөлшерлеме 1,14%-ға тең (2008: 4,88%).

Мерзімді салымдар қолма-қол ақшалай қаражатта Қордың қажеттілігіне байланысты бір күннен үш айға дейінгі әртүрлі мерзімге орналастырылған. 2009 жылғы 31 желтоқсанда банктердегі мерзімді депозиттер бойынша орташа есептелген пайыздық мөлшерлеме 0,25% (2008: 0,25%) құрайды.

Банктердегі шоттарда Қордың ақша қаражатының қалған жалпы сомасында Үкіметтің мақсатты бағдарламалары бойынша республикалық бюджеттен және Ұлттық қордан бөлінген қаражат бар.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**12. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ (жалғасы)**

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы ақша қаражатының қалдығы Ұлттық Банктің шоттарында жиналады және 353 миллиард теңгені құрайды, оның ішінде:

- Тұрақтандыру жоспарын іске асыру шеңберінде Ұлттық Қордың қаражаты бойынша 190 миллиард теңге;
- «Богатырь Көмір» ЖШС-де 50% үлесті сатып алуға байланысты «Самұрық-Энерго» АҚ қарызды қайта қаржыландыру бойынша – 48,4 миллиард теңге;
- Қор іске асыратын жобаларды қаржыландыруға Республикалық бюджеттен қаражат бойынша – 38,2 миллиард теңге;
- «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ, «КРІ» АҚ және «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс банкі» АҚ кейіннен кредит беру үшін Үкімет бөлген кредит – 27,3 миллиард теңге;
- инвестициялық жобаларды қаржыландыру үшін 2006-2008 жылдарда Қазынаға бөлінген қаражат бойынша – 49,1 миллиард теңге.

13. КАПИТАЛ**Жарғылық капитал**

2009 және 2008 жылдар ішінде Қор акциялар эмиссиясын жүзеге асырды, олардың төлемі былайша жүзеге асырылды:

Акциялар төлемі	Шығаруға рұқсат етілген және шығарылған акциялардың саны	Акциялардың номинал құны, теңгемен	Жарғылық капитал, миллион теңгемен
Самұрық пен Қазынаның бірігуі	2.816.433.936	1.000	2.816.434
Ақша қаражатымен жарналар	607.809.000	10.000, 1.000	610.590
Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар	3.189.907	10.000	31.899
2008 жылғы 31 желтоқсанда	3.427.432.843		3.458.923
Ақша қаражатымен жарналар	15.274.340	10.000, 1.000	67.346
Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар	22.203.019	10.000, 1.000	222.030
2009 жылғы 31 желтоқсанда	3.464.910.202		3.748.299

2009 жылғы 31 желтоқсанда 3.464.910.202 акция (2008: 3.427.432.843 акция) толығымен төленді.

Қордың жарғылық капиталы акцияларды кезең-кезеңімен орналастыру, Мемлекеттің жалпы басқаруындағы ұйымның бөлінбеген пайдасын, салымын, мемлекеттік акциялар пакетін, жарналарды, ақша және мүліктік қаражатпен төленген капиталдандыру арқылы былайша қалыптастырылды:

2008 жылы*Самұрық пен Қазынаның бірігуі*

- Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы №669 Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы №962 қаулысына сәйкес 2008 жылғы 3 қарашада Қордың жарғылық капиталы Самұрық пен Қазынаның таза активтеріне енгізілді.

Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы №962 қаулысына сәйкес 2008 жылғы 24 желтоқсанда жеті әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияның және «Қазақстандық ипотекалық кредиттерді кепілдендіру қоры» АҚ-ның акциялары Қорға берілді (5-ескертуге).

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**13. КАПИТАЛ (жалғасы)****Жарғылық капитал****2008 жылы (жалғасы)***Ақша қаражатымен жарналар*

- 2008 жылға арналған «Бюджет туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 6 желтоқсандағы №8-IV Заңына сәйкес Үкімет 2008 жылғы 6 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезеңде 607.500 миллион мың теңге сомасында Қордың капиталына ақшалай жарнаны жүзеге асырды. Осы қаражат 2008 жылы Үкімет мақұлдаған Тұрақтандыру жоспарын жүзеге асыруға арналған (*1-ескертпе*).
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 24 желтоқсандағы №1236 қаулысына сәйкес 2008 жылғы 31 желтоқсанда Қордың капиталына 3.090 миллион теңге мөлшерінде ақшалай жарна жүзеге асырылды. Осы қаражат «Шар - Өскемен» жаңа теміржол желісін салу және пайдалану» концессиялық жобасын қаржыландыруға арналған.

2009 жылы*Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар*

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы №962 қаулысына сәйкес 2009 жылғы 19 қаңтарда Қорға «ҚазАтомӨнеркәсіп» Ұлттық Атом компаниясы» АҚ-ның мемлекеттік акциялар пакеті берілді.
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 15 қаңтардағы қаулысына сәйкес 2009 жылы 15 сәуірде Қорға «Тау-кен Самұрық» Ұлттық Тау-Кен компаниясы» АҚ-ның мемлекеттік акциялар пакеті берілді. «Тау-кен Самұрық» Ұлттық Тау-Кен компаниясы» АҚ 2009 жылы құрылған болатын.
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 27 шілдедегі №1148 қаулысына сәйкес 2009 жылы 20 тамызда Қорға «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-ның, «Органикалық катализ және электр химиясы институты» АҚ-ның, «А.Б.Бектұров атындағы химия ғылымдары институты» АҚ-ның мемлекеттік акциялар пакеті берілді.

Ақша қаражатымен жарналар

- «2009-2011 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы Заңына сәйкес Үкімет 2009 жыл ішінде 67,346 миллион теңге сомасында Қордың капиталына ақшалай жарнаны жүзеге асырды. Осы қаражат, негізінен, еншілес ұйымдар жүзеге асыратын инвестициялық жобаларды қаржыландыруға, сондай-ақ мемлекеттік тұрғын үй бағдарламасы, шағын және орта бизнес жөніндегі шараларды жүзеге асыруға арналды.

14. ҚАРЫЗДАР

2009 және 2008 жылдары 31 желтоқсанда қарыздар, оның ішінде есептелген сыйақы мынаны қамтыды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Еншілес ұйымдар сатып алған шығарылған облигациялар:		
- «БТА Банкі» АҚ	507.656	-
- «Альянс Банк» АҚ	82.616	-
- «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ	66.527	-
- «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	63	-
Қытай Мемлекеттік Даму Банкінің кредит желісі	88.887	-
12 ай ішінде өтеуге тиісті сома шегерілген	(13.622)	-
12 айдан кейін өтеуге тиісті сома	732.127	-

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**14. ҚАРЫЗДАР (жалғасы)**

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Теңгемен берілген қарыздар	656.862	-
АҚШ долларымен берілген қарыздар	88.887	-
	745.749	-

«БТА Банкі» АҚ мен «Альянс Банк» АҚ облигациялар алмасу

2009 жылғы наурыз ішінде «БТА Банкі» АҚ мен «Альянс Банк» АҚ айналым мерзімі 6-15 жыл болатын тиісінше жалпы сомасы 645 миллиард теңге және 105 миллиард теңге 9% мөлшерінде купондық сыйақысы бар өз облигацияларын ҚФБ-ға орналастырды. Бір мезгілде Қор ұқсас айналым мерзімімен және 4% мөлшерінде купондық сыйақымен жалпы сомасы 750 миллиард теңге болатын 750.000.000 купондық облигация шығарды. Жалпы сомасы 645 миллиард теңге болатын осы облигациялардың бір бөлігін «БТА Банкі» АҚ сатып алды, ал 105 миллиард теңге сомасына облигациялардың бір бөлігін «Альянс Банк» АҚ сатып алды. Оның салдарынан, «БТА Банкі» АҚ және «Альянс Банк» АҚ кері сатып алу келісімдері бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкіне Қордың облигацияларын сатты. Алуға облигациялар және өтеуге облигациялар тиісінше 12,3% және 7,4% ставкалар бойынша дисконтталды, ол Қорға және мәміле күні осы банктерге қолданылатын нарықтық пайыздық ставкаға тең болып қалады. «БТА Банкі» АҚ үшін 32.548 миллион теңге және «Альянс Банк» үшін 5.298 миллион теңге мөлшерінде орналастырылған және сатып алынған облигациялар арасындағы алынған дисконттардағы айырма пайыздық кіріс ретінде танылды (17-ескертіне). 2009 жылы Қор пайыздық шығыстар ретінде жалпы сомасы 3.572 миллион теңге болатын осы облигациялар бойынша дисконттың амортизациясын таныды (18-ескертіне).

«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-мен облигациялар алмасу

2009 жылғы шілдеде ҚМГ 2044 жылы өтеу мерзімімен жылдық 5% купон ставкасымен номинал құны 190 миллиард теңге болатын ҚФБ-ға облигациялар шығарды. Осымен бірізгіде Қор ұқсас талаптарда жылдық 4% купон ставкасы бойынша ҚФБ-ға облигациялар шығарды. ҚМГ және Қор осы облигациялармен алмасты. ҚМГ РЕПО келісімі бойынша ҚР ҰБ-не Қордың облигациялары салды және жылына 8,5%-бен төрт ай кезеңге ҚР ҰБ-нен 180,5 миллиард теңге алды (оның салдарынан ай сайынғы негізде ұзартылды). Алуға облигациялар және өтеуге облигациялар 12,5% ставка бойынша дисконтталды, ол Қорға және ҚМГ-ға мәміле күні қолданылатын нарықтық пайыздық ставкаға тең болып қалады. 14.982 миллион теңге мөлшерінде алынған таза дисконт пайыздық кіріс ретінде танылды (17-ескертіне). 2009 жылы Қор пайыздық шығыстар ретінде 13.468 мың теңге мөлшерінде осы облигациялар бойынша дисконтты амортизациялауды таныды (18-ескертіне).

«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-мен облигациялар алмасу

2009 жылы «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ жалпы сомасы 53.142 миллион теңгеге Қордың облигацияларын сатып алды. Облигациялардың жылдық 0,1% купон ставкасымен 50 жыл өтеу мерзімі бар. Бастапқы тану кезінде облигациялар нарықтық пайыз ставкасына жуық 15,74% пайдалана отырып, 61 миллион теңгені құрайтын әділ құн бойынша бағаланды. Сату сатып алынған облигациялардың міндетті емес купоны бар екендігі туралы фактіні қоспағанда, ұқсас талаптарда ұқсас өтеу үшін «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ облигацияларын сатып алумен бірізгіде жүргізілді, оның төлемінен «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ оның тарапынан одан әрі міндеттемелер туындамайтын бір жақты әрі шартсыз тәртіппен бас тарта алады. 2009 жылға міндетті емес купон 907 миллион теңгені құрады және дивидендтер бойынша кіріс ретінде танылды.

Қытай Мемлекеттік Даму Банкінің кредит желісі

2009 жылғы 22 маусымда операторды білдірген Қазақстанның Даму Банкі, Қор және Қытай Мемлекеттік Даму Банкі арасында 3 миллиард АҚШ доллары сомасына кредит желісін ашуға негіздемелік қаржылық келісімге қол қойылды. Осы келісімге сәйкес Қытай Мемлекеттік Даму Банкі Қорға 6 айлық ЛИБОР-ға тең пайыздық ставка плюс 4,3% бойынша жалпы сомасы 3 миллиард АҚШ долларына дейін АҚШ долларымен ұзақ мерзімді кредиттер береді. Қарыздар Қытай мен Қазақстан арасында өнеркәсіп өндірісі мен экономиканың өзге салаларын қолдауға және дамытуға жіберіледі. Осы кредит желісі шеңберінде 2009 жылы Қор жалпы сомасы 600 миллион АҚШ долларына (алу күнгі бағам бойынша 88.987 миллион теңге) 3 транш алды. Осы қарыздар 1.336 миллион теңге мөлшерінде мәміле бойынша шығындар шегеріліп, көрсетілген.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**14. ҚАРЫЗДАР (жалғасы)****Қытай Мемлекеттік Даму Банкінің кредит желісі (жалғасы)**

Осы қарыздар бойынша алынған қаражаттың мынадай нысаналы мақсаты бар:

- 1-транш - 300 миллион АҚШ доллары – «Богатырь Көмір» ЖШС иеленетін Forum Muider-де 50% үлес сатып алу үшін алынған синдицирленген қарызды қайта қаржыландыру мақсатында «Самұрық-Энерго» АҚ қарыз беру (7-ескерпне);
- 2-транш – 200 миллион АҚШ доллары – Нұрқазған және Абыз алтын-мыс кен орындарын игеру үшін «Kazakhmys Finance PLC» қарыз беру (24-ескерпне);
- 3-транш – 100 миллион АҚШ доллары – Бозымчак алтын-мыс кен орнын игеру үшін «Kazakhmys Finance PLC» қарыз беру (24-ескерпне).

15. ҮКІМЕТТІҢ ҚАРАЖАТЫ

Миллион теңгемен

2009 ж. 31 желтоқсан 2008 ж. 31 желтоқсан

ҚР ҰБ-де орналастырылған облигациялар	191.991	–
ҚР Қаржы министрлігінен қарыз	14.871	–
	206.862	–

2009 жылы Қор жалпы сомасы 629.900 миллион теңгеге тиісінше бір облигацияға номинал құны 1.000.000 теңге және 1.000 теңге болатын 480.000 және 149.900.000 купон облигацияларды ұйымдастырылмаған нарыққа орналастырды. Облигациялардың айналым мерзімі 15 жылды және 20 жылды құрайды, 0,02% және 1% мөлшерінде купон сыйақысы әрбір жарты жылда төленеді. Барлық облигацияларды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алды. Осы облигациялар бастапқыда облигацияларды шығару күні Қорға қолданылатын нарықтық пайыздық ставканы пайдалана отырып есептелген әділ құны бойынша көрсетілген (480.000 облигация: 9,5%, 149.900.000 облигация: 5,96%). 448.833 миллион теңге мөлшеріндегі қарыздардың номинал құны мен олардың әділ құны арасындағы айырма Акционердің қосымша жарнасы ретінде капиталға өзгерістер туралы бөлек есепте танылды. 2009 жылы Қор пайыздық шығыстар ретінде 10.797 миллион теңге мөлшерінде осы облигациялар бойынша дисконтты амортизациялауды таныды (18-ескерпне). Осы облигацияларды өткізуден алынған қаражаттың мынадай нысаналы мақсаты бар: Тұрақтандыру жоспары шеңберінде тұрғын үй секторын дамыту және қолдау мен шағын және орта бизнесті қаржыландыру (8-ескерпне), «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС-ға 50% қатысу үлесін сатып алу (9-ескерпне) және «Самұрық-Энерго» АҚ қарыз беру (7-ескерпне).

«2009 – 2011 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы Заңына сәйкес 2009 жылы 23 желтоқсанда Қор 0,1%-дан 1,5%-ға дейін пайыздық ставкалары бар жалпы сомасы 27.277 миллион теңге болатын Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінен 3 қарыз алды. Қарыздар 10 жылдан 20 жылға дейінгі мерзімге алынды және мынадай мақсатты нысанасы бар:

- жылдық 4 % сыйақы ставкасы бойынша азаматтардың белгілі бір санаттарына тұрғын үй кредиттерін беру үшін 18.277 миллион теңге мөлшерінде «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-ға қарыз беру;
- экономиканың басым салаларында жобаларды кредиттеу ставкасын азайту үшін 5.000 миллион теңге мөлшерінде «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-ға қарыз беру. Түпкі қарыз алушыға пайыз ставкасы жылдық 0,2% аспауы қажет;
- жылдық 3%-дан аспайтын сыйақы ставкасы бойынша Атырау облысында бірінші біріктірілген газ-химия кешені инфрақұрылымын салуды қаржыландыру үшін 4.000 миллион теңге мөлшерінде «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc» ЖШС-ға қарыз беру.

Бастапқы тану кезінде осы қарыздар 5.96% үлгі нарықтық сыйақы ставкасын пайдалана отырып, 14.855 миллион теңгені құрайтын әділ құн бойынша бағаланды. 12.422 миллион теңге мөлшерінде қарыздардың номинал құны мен олардың әділ құны арасындағы айырма Акционердің қосымша жарнасы ретінде капиталға өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте танылды. 2009 жылы Қор пайыздық шығыстар ретінде 13 миллион теңге мөлшерінде осы қарыздар бойынша дисконтты амортизациялауды таныды (18-ескерпне).

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**16. ҚАРЖЫЛЫҚ КЕПІЛДІКТЕР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕ**

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелерге өзгерістер былайша берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008
1 қаңтарда	1.168	–
Бір жыл ішінде берілген кепілдіктер	21.367	1.168
Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелерді амортизациялау	(505)	–
Алмастыру бағамдары өзгерістерінің ықпалы	(62)	–
31 желтоқсанда	21.968	1.168
Минус: ағымдағы бөлігі	(2.315)	(131)
Ұзақ мерзімді бөлігі	19.653	1.037

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер өздерінің еншілес ұйымдарының шаруашылық қызметін және елеулі келісімшарттарын қаржыландыру үшін қаржы мекемелеріне берілген кепілдіктер бойынша Қордың міндеттемелерін білдіреді. Барлық кепілдікті келісімдер Қорға өтемақының болмауы талабында жасалған. Берешектің жалпы кепілдендірілген сомасы 2009 жылғы 31 желтоқсанда 1.580.000 мың АҚШ долларын (2008: 80.000 мың АҚШ долларын) құрайды.

17. ПАЙЫЗДЫҚ КІРІСТЕР

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең үшін
Қарыздар бойынша сыйақы	44.311	2.633
Облигациялар бойынша сыйақы	59.482	107
Қаржылық активтер мен міндеттемелерді дисконттаудан түскен кірістер	52.828	–
Берілген қарыздар бойынша дисконтты амортизациялау	204	–
Өзгелер	129	95
	156.954	2.835

18. ПАЙЫЗДЫҚ ШЫҒЫСТАР

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең үшін
Қарыздар бойынша сыйақы	1.246	–
Облигациялар бойынша сыйақы	27.673	–
Қаржылық активтер мен міндеттемелерді дисконт бойынша дисконтты қайтару	14.395	–
Өзгелер	23	–
	43.337	–

19. БАҒАМДЫҚ АЙЫРМАДАН БОЛҒАН КІРІС, НЕТТО

2009 жылғы 4 ақпанда теңге АҚШ долларына және басқа негізгі валюталарға қатысты девальвацияланды. Девальвацияға дейінгі және кейінгі валюталар бағасы тиісінше 120 теңге/АҚШ доллары және 150 теңге/доллар.

Девальвация күні Қордың 5.000 миллион АҚ доллары мөлшерінде ҚР ҰБ-де ағымдағы шоты болды, оның нәтижесінде 139 миллиард теңге мөлшерінде бағамдық айырмадан кіріс қалыптастырылды.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**20. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР**

Табыс салығы бойынша шығыстар мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең үшін
Төлем көзінен ұсталатын салық	6.691	534
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	–	749
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыстар/ (үнем)	24.615	(5.364)
	31.306	(4.081)

2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген Салық кодексінің ережелеріне сәйкес табыс салығының мына ставкалары ағымдағы және болашақтағы кезеңдерде қолданылатын болады: 2009 жылы - 20%, 2010 жылы – 17,5% және 2011 жылы және одан әрі кезеңдерде 15%.

2009 жыл бойы Салық кодексіне өзгерістер енгізілді, оған сәйкес табыс салығының ставкасы 2010, 2011 және 2012 жылдары 20%-ға тең болып қалады.

Бухгалтерлік пайдадан табыс салығының нормативтік ставкасы бойынша салық салуға дейін есептелген табыс салығы бойынша шығыстарды (2008 жылы 30%, 2009 жылы 20%) табыс салығы бойынша шығыстарға салыстыру былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең үшін
Салық салуға дейінгі пайда	137.355	(29.568)
Салықтың ресми ставкасы	20%	30%
Бухгалтерлік пайда бойынша табыс салығы бойынша шығыстар	27.471	(8.870)
Тұрақты айырмалардың салықтық нәтижесі	3.835	4.789
Опциондар құнының өзгеруінен шығын, нетто	18.825	
КФБ-ға тіркелген бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын пайыздық кіріс	(8.835)	–
Салық ставкасы өзгерісінің ықпалы	(8.031)	4.505
Дивидендтерден салық салынбайтын кіріс	(7.209)	–
Төлем көзінен ұсталатын табыс салығы	6.691	534
Үкіметтің қаражаты бойынша дисконтты амортизациялау	2.162	–
Өзге де тұрақты айырмалар	232	(250)
Жиынтық кіріс туралы есепте берілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	31.306	(4.081)

Тиісті бухгалтерлік теңгерімдерді жасау күні қолданылған, заңмен белгіленген салық ставкасын қолдану арқылы есептелген кейінге қалдырылған табыс салығының активтер мен міндеттемелердің есебі үшін негіз Бен бөлек қаржылық есептілікте көрсетілген сома арасындағы уақытша айырмаларға сальдо мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең үшін
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер		
Еншілес және қауымдасқан компанияларға инвестициялар (б-ескертпе)	15.032	802
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	57	26
Кредит мекемелеріндегі қаражат	–	3.242
Ақша қаражаты және олардың баламалары	–	1.431
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	15.089	5.501

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**20. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)**

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 жылғы 31	2008 жылғы
	желтоқсанда	3 қарашадан бастап
	аяқталатын жыл	31 желтоқсанды қоса
	үшін	үшін алғандағы кезең үшін
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер		
Берілген қарыздар	(26.687)	–
Алынған қарыздар (14-ескертпе)	(7.386)	–
Негізгі қаражат	(370)	(240)
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	(34.443)	(240)
Кейінге қалдырылған салық бойынша таза (міндеттемелер)/ активтер	(19.354)	5.261

Берілген қарыздарға байланысты уақытша айырмалар Үкіметтің 2009 жылғы 30 желтоқсандағы № 2275 қаулысына сәйкес 117.913 миллион теңге мөлшерінде олардың құнсыздануына салық резервін құру нәтижесінде пайда болды.

Кейінге қалдырылған салық активі болашақта салық салынатын кірістің болу ықтималдығы бар сол деңгейде ғана танылады, оған қарай актив пайдаланылуы мүмкін. Кейінге қалдырылған салық активтері олармен байланысты салық жеңілдіктері іске асырылатын ықтималдық бұдан әрі болмайтын сол деңгейде азайтылады.

21. БАЙЛАНЫСТЫ ТАЛАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР

Байланысты тараптар Қордың компанияларын және Үкімет бақылайтын өзге де компанияларды қамтиды; Қордың негізгі басқарушы персоналы; өзге де байланысты тараптар. Байланысты тараптармен мәмілелер тараптар арасында келісілген талаптарда жүргізілді, ол кейбір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық ставкалар бойынша міндетті түрде жүзеге асырылған жоқ, ол байланысты және үшінші тараптарға қолданылатын тарифтер талаптарында беріледі.

Мына кестелерде 2009 және 2008 жылдар ішінде байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы және 2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанындағы тиісті сальдо келтірілген:

<i>Миллион теңгемен</i>		Байланысты тараптардың берешегі	Байланысты тараптарға берешек	Байланысты тараптарға орналастырылған ақша қаражаты және депозиттер
	2009 жылғы 31 желтоқсан	4.384	206.739	339.577
Мемлекет бақылайтын өзге де кәсіпорындар	2008 жылғы 31 желтоқсан	4.395	–	661.615
	2009 жылғы 31 желтоқсан	1.135.478	656.922	180.906
Еншілес және бірлесіп бақыланатын компаниялар	2008 жылғы 31 желтоқсан	128.669	11	–
	2009 жылғы 31 желтоқсан	229.588	–	2.052
Қауымдасқан компаниялар	2008 жылғы 31 желтоқсан	8.765	–	–

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**21. БАЙЛАНЫСТЫ ТАЛАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)**

<i>Миллион теңгемен</i>	Алынған дивидендтер	Байланысты тараптардан сатып алу	Байланысты тараптардан алынған сыйақы	Байланысты тараптарға есептелген сыйақы	
	2009	–	–	481	10.988
	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең				
Мемлекет бақылайтын өзге де кәсіпорындар		–	–	330	–
	2009	36.045	474	89.559	31.081
	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең				
Еншілес және бірлесіп бақыланатын компаниялар		–	101	1.136	–
	2009	–	–	18.831	–
	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең				
Қауымдасқан компаниялар		–	–	–	–

Қоса берілген жиынтық кіріс туралы бөлек есептегі жалпы және әкімшілік шығыстар қосылған негізгі басқарушы персонал төлеген жалпы сыйақы сомасы тиісінше 2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы және 2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезеңде 285 миллион теңгені және 39 миллион теңгені құрады. Негізгі басқарушы персонал төлеген сыйақы келісім-шарттармен белгіленген жалақы бойынша шығыстардан тұрады.

22. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ МАҚСАТЫ ЖӘНЕ САЯСАТЫ

Қордың негізгі қаржылық міндеттемелерінің құрамына кредит мекемелерінен және Үкіметтен алынған қарыздар, шығарылған облигациялар және өзге де кредиторлық берешек кіреді. Көрсетілген қаржылық инструменттер, негізінен, Қордың операцияларын қаржыландыруға тарту үшін пайдаланылады. Қордың қаржылық активтерінің құрамына еншілес ұйымдар мен кредит мекемелері Берген қарыздар, қысқа мерзімді банктік салымдар, өзге де дебиторлық берешек, сатып алынған облигациялар мен мемлекеттік бағалы қағаздар, оның тікелей операциялық қызметі нәтижесінде пайда болатын ақша және олардың баламалары кіреді.

Қор нарық тәуекеліне, пайыздық ставкаларға байланысты тәуекелге, кредит тәуекеліне, валюта тәуекеліне және өтімділік тәуекеліне ұшырады.

Пайыздық ставкаларға байланысты тәуекел

Сыйақы ставкаларына байланысты тәуекел нарықта сыйақы ставкаларының өзгеруі нәтижесінде қаржылық инструмент құнының ауытқу тәуекелін білдіреді. Қор валюталар бойынша сыйақы ставкаларының өзгерістерін бақылауды жүзеге асыру арқылы сыйақы ставкаларына байланысты тәуекелді шектейді, ол оның меншік және қарыз қаражатымен, сондай-ақ оның инвестицияларымен берілген.

Қордың сыйақы ставкаларына байланысты тәуекелге ұшырауы негізінен өзгермелі пайыз ставкаларымен Қордың ұзақ мерзімді қарыздарына жатқызылады (*14-ескертпе*).

Келесі кестеде пайыз ставкаларындағы ықтимал өзгерістерге табыс салығына дейін Қор кірісінің сезімталдығы (қарыздар бойынша өзгермелі пайыз ставкасына ықпал арқылы) берілген, бұл ретте барлық басқа параметрлер тұрақтының шамасымен қабылданған, Қордың капиталына әсері жоқ.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**22. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ МАҚСАТЫ ЖӘНЕ САЯСАТЫ (жалғасы)**

<i>Миллион теңгемен</i>	Базисті тармақтарда ұлғайту / кеміту	Салық салғанға дейін пайдаға ықпал ету
2009 жылы		
АҚШ доллары	+100	(447)
	-25	112
2008 жылы		
АҚШ доллары	+50	-
	-50	-

Кредит тәуекелі

Қордың қаржылық инструменттерімен болған шарттардың талаптарын контрагенттердің орындамауы нәтижесінде пайда болған кредит тәуекелі, әдетте, контрагенттер міндеттемелерінің шамасы осы контрагенттердің алдындағы Қордың міндеттемелеріне асып кеткен осындай жағдайлар болған кезде, сомамен шектеледі. Қордың саясаты кредитке қабілетті контрагенттермен қатар қаржы инструменттерімен болатын операцияларды жасауды көздейді. Кредит тәуекеліне ұшыраудың ең жоғары шамасы әрбір қаржы активінің теңгерім құнына тең. Қор өзінің ең жоғары тәуекел шамасын есепті күні көрсетілген құнсыздануға резервтер шегерілген клиенттерге қарыздар сомасында (*7-ескертіне*), кредит институттарының берешек сомасында (*8-ескертіне*), өзге де қаржы активтерінде (*14-ескертіне*), банктік салымдарда (*10-ескертіне*) және өзге де ағымдағы активтерде (*11-ескертіне*) көрсетіледі деп санайды.

Кредит тәуекелінің шоғырлануы бір қарыз алушыдан немесе қызмет талаптары ұқсас қарыз алушылардың тобынан берешектің бірнеше сомасы болған кезде пайда болуы мүмкін, оған қатысты экономикалық талаптарды өзгерту немесе өзге мән-жайлар олардың өздерінің міндеттемелерін орындауға қабілетіне бірдей ықпал етуі мүмкін екенін күтуге негіздеме бар.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі Қордың өзінің қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат тарту кезіндегі қиындықтарға жолығу мүмкіндігіне байланысты. Өтімділік тәуекелі оның әділ құнына жуық құны бойынша қаржы активін шұғыл өткізу мүмкіндігінің болмауы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар тұрақты түрде бақыланып отырады және басшылық олардың пайда болу шамасына қарай міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалап отырады.

Келесі кестеде 2009 және 2008 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзімдері бөлінісінде Қордың қаржылық міндеттемелері бойынша шартты дисконтталмаған төлемдер туралы ақпарат берілген.

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**22. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ МАҚСАТЫ ЖӘНЕ САЯСАТЫ (жалғасы)****Өтімділік тәуекелі (жалғасы)**

<i>Миллион теңгемен</i>	Талап бойынша	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2009 жылғы 31 желтоқсанда						
Қарыздар	5.098	15.003	21.041	186.923	1.456.572	1.684.637
Үкіметтің қаражаты	–	48	195	1.010	689.081	690.334
Колл опционы бойынша міндеттеме	–	–	–	23.345	–	23.345
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	32	376	382	–	–	790
Жиыны	5.130	15.427	21.618	211.278	2.145.653	2.399.106
2009 жылғы 31 желтоқсанда						
Қарыздар	–	–	–	–	–	–
Үкіметтің қаражаты	–	–	–	–	–	–
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	102	498	210	–	–	810
Жиыны	102	498	210			810

Валюта тәуекелі

Шетел валютасындағы банктердегі ағымдағы шоттардан басқа, Қор шетелдік валютада ұзақ мерзімді кредиттер мен қарыздардың біршама сомасын тартады әрі береді және сондықтан, валюта тәуекеліне ұшырады.

Келесі кестеде барлық өзге де параметрлердің өзгермеуі талабымен АҚШ долларының айырбастау бағамындағы ықтимал өзгерістерге салық салуға дейінгі Қор пайдасының сезімталдығына талдау берілген (активтер мен міндеттемелердің әділ құнындағы ықтимал өзгерістердің салдары). Қордың капиталына ықпалы жоқ.

<i>Миллион теңгемен</i>	АҚШ долларының айырбастау бағамының ұлғаюы / кемуі	Салық салғанға дейінгі пайдаға ықпал ету
2009		
АҚШ доллары	+10%	(2.226)
	-15%	3.340
2008		
АҚШ доллары	+40%	(441)
	+25%	(275)

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**22. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ МАҚСАТЫ ЖӘНЕ САЯСАТЫ (жалғасы)****Капиталды басқару**

Капиталды басқарудың негізгі мақсаты үздіксіз қызмет үшін капиталдың қалыпты деңгейінің жеткілікті болуы мен тұрақты кредитке қабілеттілігін және мүдделі тараптар үшін пайданы көбейтуді қамтамасыз ету болып табылады. Қор капиталды басқарады және экономикалық талаптарға өзгерістерді ескере отырып, оның құрылымы мен көлеміне өзгерістер енгізеді. Капиталдың оңтайлы құрылымын қолдау үшін Қор акциялар шығаруы, қарыз қаражатын тартуы мүмкін.

Қорда капиталды басқару қызметті кейіннен қаржыландыру үшін оңтайлы пайдалы жағдайларға ақша ресурстарын тарту, сондай-ақ Қордың алдына қойылған стратегиялық міндеттерді шешу үшін оларды инвестициялау арқылы жүзеге асырылады. Капиталды басқару үдерісі капитал нарығында ағымдағы жағдайларға тұрақты түрде мониторинг жасауды, қарыз капиталының құнын және капиталдың әрбір класына байланысты тәуекелдерді де қамтиды.

Қор капиталына қатысты сыртқы кредиторлар қарыз қаражатын тартуы үдерісінде коэффициент – меншік капиталға қарыз капиталының қатынасы белгіленді, оның мәні 4-тен аспауы қажет. Осы коэффициент есепті кезең ішінде және есепті күнгі жағдай бойынша орындалады.

Қорда капиталды басқару меншік капиталының коэффициент жеткіліктілігін пайдалана отырып, қарыз және меншік капиталы теңгерімін оңтайландыру арқылы жүзеге асырылады, ол оның активтеріне Қордың меншік капиталының қатынасын білдіреді. Қор саясатына сәйкес осы коэффициенттің мәні 0,06-дан төмен болмауы қажет..

Кестеде 31 желтоқсандағы меншік капиталдың коэффициент жеткіліктілігінің мәні берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008
Жарғылық капитал	3.748.299	3.458.923
Резервтер	(580)	(232)
Бөлінбеген пайда	(384.257)	(892.945)
Капитал жиыны	3.363.462	2.565.746
Қарыз қаражатының жиыны	952.611	–
Активтердің жиыны	4.488.728	2.567.722
Меншік капиталдың коэффициент жеткіліктілігі	0,75	1,00
Меншік капиталға қарыз капиталының қатынасы	0,28	–

Әділ құн бағасы көздерінің иерархиясы

Қор модельді бағалау бөлінісінде қаржылық инструменттердің әділ құнын анықтау және ол туралы ақпаратты ашу үшін мына иерархияны пайдаланады:

1-ші деңгей: ұқсас активтер мен міндеттемелер бойынша белсенді нарықтардағы бағалар (қандай-да бір түзетулерсіз).

2-ші деңгей: көрсетілетін әділ құнға біршама әсер ететін басқа әдістер, барлық бастапқы деректер нарықта не тікелей не тікелей емес байқалады.

3-ші деңгей: көрсетілетін әділ құнға біршама әсер ететін бастапқы деректер пайдаланылатын әдістер, олар байқалатын нарықтық ақпаратқа негізделмейді.

Бұдан әрі Қордың барлық қаржылық инструменттерінің теңгерім құны мен әділ құны санаттары бойынша салыстыру берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009 жылғы 31 желтоқсан	1-ші деңгей	2-ші деңгей	3-ші деңгей
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер				
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	5.510	5.510	–	–
Әділ құн бойынша бағаланатын міндеттемелер				
Колл опционы бойынша міндеттеме	130.541	–	130.541	–

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**22. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ МАҚСАТЫ ЖӘНЕ САЯСАТЫ (жалғасы)****Қаржылық инструменттердің әділ құны**

Төменде Қордың барлық қаржылық инструменттерінің теңгерім құны мен әділ құнының санаттары бойынша салыстыру берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	Теңгерім құны		Әділ құны	
	2009	2008	2009	2008
<i>Қаржылық активтер</i>				
Ақша қаражаты	537.867	715.287	537.867	715.287
Банктік депозиттер	76.168	–	76.168	–
Берілген қарыздар	824.288	3.877	961.558	3.877
Кредит мекемелеріндегі қаражат	595.789	188.835	595.789	188.835
Қаржы активтері	9.505	11.721	9.505	11.721
Өзге де ағымдағы активтер	34.637	304	34.637	304
<i>Қаржылық міндеттемелер</i>				
Алынған қарыздар	(745.749)	–	(823.954)	–
Үкіметтің қарыздары	(206.862)	–	(284.961)	–
Қаржы кепілдіктері бойынша міндеттемелер	(21.968)	(1.168)	(21.968)	(1.168)
Опциондар бойынша міндеттемелер	(130.541)	–	(130.541)	–
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	(792)	(808)	(792)	(808)

Алынған және берілген пайыздық қарыздың әділ құны басымдықты пайыз ставкалары бойынша ақша қаражатының күтілетін болашақтағы ағындарын дисконттау арқылы есептелді.

Ақша қаражатының, өзге де ағымдағы активтердің және өзге де ағымдағы міндеттемелердің теңгерім құны осы қаржы инструменттерінің қысқа мерзімділігі нәтижесінде олардың әділ құнына біршама тең.

23. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Сот үдерістері**

Басшылықтың пікірі бойынша Қордың қызмет нәтижелеріне немесе қаржылық жағдайына біршама жағымсыз әсер етуі мүмкін және осы бөлек қаржылық есептілікке есептелмеген немесе ашылмаған ағымдағы сот талқылаулары немесе шешілмеген тәуекелдер жоқ.

Шартты міндеттемелер

Қор елеулі міндеттемелердің пайда болу ықтималдығының деңгейін бағалайды және міндеттемелердің пайда болуына әкелетін оқиғалар болатын жеткілікті ықтималдық болған, ал тиісті міндеттемелердің сомасы дұрыс анықталуы мүмкін жағдайда ғана өзінің бөлек қаржылық есептілігінде тиісті резервті көрсетеді. Осы бөлек қаржылық есептілікте жоғарыда көрсетілген қандай-да бір шартты міндеттемелер бойынша резерв құрылмаған.

Сақтандыру мәселелері

Қазақстан Республикасында сақтандыру саласы даму жағдайында; басқа елдерде қолданылатын көрсетілген сақтандыру түрлері, тұтастай, Қазақстан Республикасында әзірге қол жеткіліксіз. Қор өндірістік құрылыстарға қатысты, өндірістік үдерістің тоқтап қалуынан болған шығындарды, сондай-ақ Компания объектілерінде немесе оның қызметі барысында болған апаттардың нәтижесінде мүлікке немесе қоршаған ортаға келтірілген шығынға байланысты үшінші тұлғалар алдында жауапкершілікті толық сақтандырумен жаба алмайды, Қор баламалы сақтандырумен жабу алғанға дейін кейбір активтердің бұзуынан және жоғалуынан шығындардың тәуекелі болады, ол Қордың қызметіне және оның қаржылық жағдайына біршама жағымсыз әсер етуі мүмкін.

23. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)**Салық салу**

Қазақстандық салық заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілер тұрақты өзгерістер мен әртүрлі түсіндірулер мәні болып табылады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдары арасында алшақтық жағдайлары жиі кездеседі. Қазақстан қолданыстағы заңдардың негізінде анықталған құқықтық бұзушылықтар үшін айыппұлдар мен өсімақылар біршама болуы мүмкін. Айыппұл санкциялары айыппұлдарды қамтиды, әдетте, 2,5-ке көбейтілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген қайта қаржыландыру ставкасы бойынша есептелген өсімақылар мен қосымша есептелген салықтардың сомасынан 50% мөлшерінде. Нәтижесінде, айыппұл санкциялары мен өсімақылардың сомасы қосып есептеуге тиесілі салықтар сомасынан бірнеше есе артуы мүмкін. Қаржылық кезеңдер тексеру жүргізілетін жылдың алдындағы бес күнтізбелік жыл ішінде салық органдары тексеру үшін ашық болып қалады. Белгілі бір мән-жайларда тексеру біршама ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін. Жоғарыда айтылғандардың нәтижесінде, егер мұндайлар болса, салықтардың, айыппұлдардың және өсімақылардың түпкілікті сомасы қазіргі уақыт бойынша шығыстарға жатқызылған және 2009 жылғы 31 желтоқсанда есептелген сомадан асып кетуі мүмкін. Басшылық 2009 жылғы 31 желтоқсанда қолданылатын заңнамадағы оның түсіндірілуі сәйкес келетін болып табылады әрі Қордың салық бойынша ұстанымы расталатын ықтималдық болады деп санайды.

Тұрақтандыру жоспары бойынша міндеттеме

Қор Үкімет 2008 жылы бекіткен Тұрақтандыру жоспарын жүзеге асыруда Үкіметтің негізгі операторы болып белгіленді (*1-ескертпе*). 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы секторын тұрақтандыру және шағын және орта бизнесті қолдау бойынша міндеттемелер орындалды.

Жылжымайтын мүлік нарығындағы жағдайды тұрақтандыру бойынша міндеттеме

Үкімет жылжымайтын мүлік нарығындағы жағдайды тұрақтандыру үшін қаражат беру шешімін қабылдады, Үкімет Қорға екінші деңгейдегі банктерге депозиттер орналастыруды және құрылыс компанияларын тікелей қаржыландыруды тапсырды. 2009 жылғы 31 желтоқсанда салынып жатқан құрылыстарды аяқтау және Қор мен оның еншілес ұйымдары арқылы дайын тұрғын үй сатып алу үшін қаржыландыруды қамтамасыз ету бойынша міндеттеме 177.684 миллион теңгені құрады.

Инновациялық, индустриалық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 115.000 миллион теңге инновациялық, индустриалық және инфрақұрылымдық жобаларды қаржыландыру үшін «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-ның жарғылық капиталына берілді. 2009 жылғы 31 желтоқсанда инновациялық, индустриалық және инфрақұрылымдық жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттеме 92.800 миллион теңгені құрады.

Қайта құрылымдау бойынша міндеттеме

БТА Банкі, оның кредиторлары және Қор арасындағы 2009 жылғы 7 желтоқсандағы ниеттер туралы хаттамаға сәйкес Қор 644.000 миллион теңге мөлшерінде Қор алдындағы БТА Банкінің міндеттемелерін, сондай-ақ 26.000 миллион теңге мөлшерінде есептелген сыйақыны БТА Банкінің жай акциясына айырбастауға міндеттенеді.

2009 жылғы 15 желтоқсанда қаржы берешегінің жалпы көлемінің 95,1% мөлшерінде банктің міндеттемелерін иеленетін Альянс Банктің кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлданды.

Қайта құрылымдау талаптарына сәйкес Қор Альянс Банктің артықшылықты акцияларына 105.000 миллион теңге мөлшерінде Қор алдындағы Альянс банктің міндеттемелерін айырбастауға, сондай-ақ 24.000 миллион теңге сомаға жай акциялар сатып алу арқылы Альянс банкті қайта капиталдандыруға міндеттенеді.

Қосымша Альянс Банк пен Қор Қордың қатысу үлесіне ара қатынасты және өзге де конкурстық кредиторларды (Қорды қоспағанда) қамтамасыз ету үшін жеткілікті 67% және 33% ретінде Альянс Банктің жай және артықшылықты акцияларын банктік кредиторларына беруге міндеттенеді.

Қор Басқармасының 2009 жылғы 22 желтоқсандағы № 115/09 шешіміне сәйкес Қор Темірбанкті қайта құрылымдау қорытындылары бойынша ҚҚА-ның барлық пұрсатты нормативтерін сақтау үшін кредиторлар, Темірбанк және Қор міндеттемелерді қайта құрылымдау кезінде «Темірбанк» АҚ («Темірбанк») өтемпаздығын қамтамасыз ету үшін қаржылық ресурстар беру арқылы жәрдем көрсету жөнінде міндеттеме қабылдады.

24. ЕСЕПТІ КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР*Дивидендтер*

2010 жылғы 26 наурызда Қазақстан Республикасы Үкіметінің № 239 қаулысымен 2008 жылға арналған Қордың таза кірісін бөлу тәртібі бекітілді, Қордың бір жай акциясына есепте дивидендтердің мөлшері 2 теңге 52 тиынды, бар-жоғы 8.645 миллион теңге соманы құрады. Көрсетілген сома Қордың Директорлар кеңесінің 2009 жылғы 30 қыркүйектегі № 31 шешіміне сәйкес 2009 жылғы 15 желтоқсанда төленді (11-ескертіле).

Екінші деңгейдегі еншілес банктердің сыртқы берешегін қайта құрылымдау

2010 жылғы 28 мамырда қаржылық берешектің жалпы көлемінің 92,03%-ы мөлшерінде банктің міндеттемелерін иеленетін «БТА Банкі» АҚ-ның кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлдады. 2010 жылғы 4 маусымда ҚҚА банктің кредиторларының жиналысы мақұлдаған банктің берешегін қайта құрылымдау талаптарына келісті. Банктің сыртқы борыштары қайта құрылымдау үдерісінің нәтижесінде 12 миллиард АҚШ долларынан 4,4 миллиард АҚШ долларына дейін азайтылатын болады, орташа қарыз беру ставкасын 8,76%-ға дейін төмендете отырып, міндеттемелерді төлеу мерзімі 1-5 жылдан 8-20 жылға дейін өзгертілді. Сыртқы кредиторларға БТА Банкінің 18,5%-ға дейін жай акциялары да берілетін болады, онда Қордың үлесі 81,4%-ға жуықты құрайтын болады. Қор қайта құрылымдау талаптарына сәйкес Банкі Қорға орналастырылған банктің облигацияларын айырбастау арқылы 671 миллиард теңгеге капиталдандырады.

2009 жылғы 15 желтоқсанда қаржылық берешектің жалпы көлемінің 95,1%-ы мөлшерінде банктің міндеттемелерін иеленетін «Альянс банк» АҚ-ның кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлдады. Қайта құрылымдау 2010 жылғы наурызда аяқталды, нәтижесінде банктің сыртқы борыштары 4,5 миллиард АҚШ долларынан 1,08 миллиард АҚШ долларына дейін азайтылды, міндеттемелерді төлеу мерзімі 1-7 жылдан 7-20 жылға дейін өзгертілді. Қайта құрылымдау жоспарының шеңберінде, 2010 жылғы наурызда Қор жалпы сомасы 129 миллиард теңгеге банк қосымша шығарған «Альянс банк» АҚ-ның 4.000.000 жай акциясын және 1.567.164 артықшылықты акциясын сатып алды. Сатып алу Қордың 24 миллиард теңге ақша қаражатын төлеу және жалпы сомасы 105 миллиард теңгеге Қор сатып алған «Альянс банк» АҚ-ның облигацияларын айырбастау арқылы жүзеге асырылды. Қайта құрылымдау талаптарына сәйкес Қор Банктің кредиторларына банктің 33 % жай және артықшылықты акцияларын берді, Қордың үлесі жай және артықшылықты акциялардан 67 %-ды құрады.

2010 жылғы наурызда қаржылық берешектің жалпы көлемінің 93,7%-ы мөлшерінде Банктің міндеттемелерін иеленетін «Темір Банкі» АҚ-ның кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлдады. Қайта құрылымдау үдерісінің нәтижесінде банктің борыштары 770 миллион АҚШ долларынан 61 миллион АҚШ долларына дейін төмендетілді, орташа қарыз беру ставкасын 9%-ға дейін азайта отырып, міндеттемелерді төлеу мерзімі 1-4 жылдан 10-12 жылға дейін өзгертілді. Қайта құрылымдау шеңберінде, 2010 жылғы 11 мамырда Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 30 қыркүйектегі №372 қаулысына сәйкес Қор бір данасына 1,42 теңге баға бойынша жалпы сомасы 108 миллион теңгеге «Темірбанк» АҚ-ның 75.933.000 дана жай бұрын орналастырылмаған акцияларын сатып алды, оның нәтижесінде «Темірбанк» АҚ-ның капиталындағы Қордың үлесі 79,9%-ды құрады. Қайта құрылымдау үдерісі шеңберінде Қор Банкті 23,5 миллиард теңгеге капиталдандырады, оның осы есептілікті шығару күні 18,8 миллиард теңгесі қосымша шығарылған 12.712.782.790 дана жай акцияларды төлеуге Қорға енгізілді. Сыртқы кредиторларға Темір банктің 20% қосымша шығарылған акциясын беретін болады, бұдан кейін Қордың үлесі жоспарланған орналастыруды аяқтағаннан кейін 79,99%-ды құрайды.

Берілген қарыздар

2010 жылғы 17 наурызда Қор Нұрқазған, Абыз және Бозымшақ алтын-мыс кен орындарын әзірлеу үшін 200 миллион АҚШ доллары және 100 миллион АҚШ доллар мөлшерінде «Kazakhmys Finance PLC» 2 қарыз берді. Осы қарыздарды қаржыландыру Қытай Мемлекеттік Даму Банкімен кредит желісі шеңберінде алынған қаражаттан жүзеге асырылды. (15-ескертіле).

2010 жылғы 18 маусымда «Қазақстанның Халық банкі» АҚ 3 жыл мерзімге нақты сектор жобаларын кредиттеу үшін 2009 жылғы 9 қаңтарда Қор орналастырған 60 миллиард АҚШ долларын қайтаруды жүзеге асырды. Депозитті орналастыру кезеңінде Қордың қаражаты есебінен берілген не берілген кредит бойынша ставкалар орташа алғанда 4%-ға төмендетілді.

24. ЕСЕПТІ КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР (жалғасы)*Берілген қарыздар (жалғасы)*

2010 жылғы 17 наурызда Қор «Богатырь Көмір» ЖШС иеленетін «Forum Muider B.V.» компаниясының 50% акциясын сатып алу мақсатында «Самұрық-Энерго» АҚ тартылған қарызды қайта қаржыландыру үшін 47.622 миллион теңге сомаға «Самұрық-Энерго» АҚ-на қосымша қарыз берді. Кредит жылдық 1,2% ставка бойынша 2029 жылғы 15 қыркүйекке дейінгі мерзімге берілді.

2010 жылғы 18 наурызда «Самұрық-Энерго» АҚ жалпы сомасы 44.465 миллион теңгеге Қор бұрын берген қарызды қайтаруды жүзеге асырды (7-ескертпе).

Инвестицияларды ұлғайту

2010 жылы Қор тиісінше 4.880 миллион теңге, 3.720 миллион теңге, 1.900 миллион теңге және 1.561 миллион теңге мөлшерінде «Қазақстан Темір Жолы» ұлттық компаниясы» АҚ-ның, «Қазақстанның Инвестициялық қоры» АҚ-ның, «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-ның және «Біріккен химия компаниясы» ЖШС-ның жарғылық капиталына қосымша жарналарды жүзеге асырды. Барлық жарналар ақша нысанында жүзеге асырылды.

Сенімгерлік басқару

«Астана-финанс» АҚ-ның ҚҚА белгілеген нормативтік мәндерді орындамауына байланысты, ҚҚА ҚҚС-мен келісуді талап етпейтін деңгейге дейін еншілес ұйымдар – «Астана финанс банкі» АҚ-на («АФБ»), «Астана-Финанс» сақтандыру компаниясы» АҚ-на («СК»), «Астана-Финанс» өмірді сақтандыратын компания» АҚ-на («ӨСК») бақылау жасаудан «Астана-Финанс» АҚ-ны шеттету жүргізуді ұйғарды. Осы талапты орындау үшін «Астана-Финанс» АҚ Қордың сенімгерлік басқаруына АФБ (90%), СК (100%) және ӨСК (100%) акцияларын беру үдерісіне бастамашылық жасады. 2010 жылғы 14 маусымда 2010 жылғы 19 мамырдағы шартқа сәйкес «Астана-Финанс» АҚ-ның жоғарыда көрсетілген еншілес ұйымдарының акциялар пакеті Қордың сенімгерлік басқаруына берілді.

БТА банкіне депозиттер орналастыру

2010 жылғы 13 мамырда Қор жыл сайын сыйақымен капиталдандыра отырып, жылдық 11% ставкамен 2024 жылғы 30 желтоқсанға дейінгі мерзімге 97 миллиард теңге сомасында «БТА Банкі» АҚ-на депозит орналастырды. Депозит номинал құны 645 миллиард теңге болатын «БТА Банкі» АҚ алдындағы Қордың облигацияларын кейіннен өтеу үшін ақша қаражатын шоғырландыру мақсатында орналастырылды.

Инвестицияларды әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияларға беру

Үкіметтің 2009 жылғы 15 желтоқсандағы № 2123 қаулысына сәйкес Қор және ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті ауыстыру шартын жасасты. Айырбас шартына сәйкес 2010 жылғы 10 наурызда Қор Үкіметке «Павлодар мұнай-химия зауыты» АҚ (42%, бұдан әрі – «ПМХЗ»), «Қазақстан-Британ техникалық университеті» АҚ (1,67%, бұдан әрі – «ҚБТУ»), «Қарағандыгипрошахт» ЖШС (90%) мемлекеттік акция пакеттеріне, жылжымайтын мүлік және өзге мүлікке алмасуға әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациялардың өзіне тиесілі пакеттерін берді.